№ 146 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאָגעבלאַט

הײנט 6 זײטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047. | מיטוואָך, כ"ט סיון פ' קרח תר"צ | 25 czerwca 1930 r. | 23-טער יאהרגאנג

שרעקליכע היצען אויף דער גאנצער וועלט

אין טשיקאַגא שטאַרבען מענשן אויף די גאסן. — מורא'דיגע היצען אין סיביר. — אויך אין גאנץ פוילען הערשן שטארקע היצען

דאס היי-יעהריגע גערעטעניש אין פוילען אין געפאהר

מורא'דיגע היצען אויף ביידע זייטען ערד-קוגעל

אין אַמעריקאַ שטאַרבען מענשען אויף די גאַסען. — 55 גראַד היץ אין סיביר

נ י ו-י אָ ר ק 24. (ספּ.)

אין די צענטראַלע און מערב שטאַטען פון אַמעריקאַ הערשען געוואַלדיגע היצען. אין שיקאַגאָ האָט דער טערמאָמעטער געוויזען 41 גראַד צעליוס.

15 מאַן זענען געשטאָרבען פון זונען-שטיך. צו איניגע הונדער פּערזאָן, וואָס האָבען גע'חלש'ט אויף דער גאַס, האָט מען געמוזט אַרויסרופען די פּאָגאָטאָוויע.

ר י נ א, 24. (ספּ.)

די סאָוויעטישע טעלעגראַפען אַגענטור „טאַסס" מעלדעט, אַז זייט איניגע טעג הערשען אין גאַנץ סיביר מורא'דיגע היצען, וואָס דערגרייכען אין פיל ערטער ביז 55 גראַד צעליוס.

צוליב דער טרוקעניש איז די היי-יעהריגע גערעטעניש שטאַרק בעדראָהט.

שטאַרקע היצען אין גאַנץ פוילן

וו אַ ר ש אַ, 24. יוני (טעלעפ. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) לויט די מעלדונגען פון „פּים" האָבען נעכטען אין פוילען געהערשט גרויסע היצען. אין וואַרשאָ איז נעכטען געווען 28 גראַד. די זעלבע טעמפּעראַטור איז אויך פערצייכענט געוואָרען אין בריסק און זאַלעשטשיקי. אין פּויזען איז געווען 29 גראַד, אין טאָרן — 30 גראַד.

די שרפה-מגפה איז קיעלצער געגענד

ק י ע ל ץ, 24. (ספּ.)

די שרפה-מגפה האָט היינ אַרומגענומען די קיעלצער געגענד און גורם געווען געוואַלדיגע שאָדענס. אין משך פון געכטיגען טאָג זענען פערצייכענט געוואָרען 21 שרפות, דערפון איניגע זעהר בעדייטענדע. אין לעמשלענע זענען אָפּגעברענט געוואָרען 20 וואוין-הייזער און 31 ווירטשאַפטס-געבייזדעס. די הזיקות זענען זעהר בעדייטענדע.

אַ צווייטע גרויסע שרפה איז אויסגעבראָכען אין שטעטעל גלאָוואַטשאָוו, קאָזשעניצער פּאָוויאַט. עס זענען דאָרט אָפּגעברענט געוואָרען 18 בנינים.

דאס היי-יעהריגע גערעטעניש אין געפאהר

די היצען פערברענען די תבואות אויף די פעלדער

וו אַ ר ש אַ, 24 יוני (טעלעפ. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די היצען וואָס הערשען איצט איבערן גאַנצען לאַנד לאָזען זיך שטאַרק פיהלען אויף די פעלדער אין גאַנץ פוילען.

לויט די לאַנדווירטשאַפטליכע בעריכטען, וואָס קומען אָן פון פערשידענע טיילען פון לאַנד שטעהט דאָס היי-יאָהריגע גערעטעניש אונטער אַ פראַגע-צייכען.

די ברענענדע זונען-שטראַהלען פערברענען אין פיל ערטער די תבואות אויף די פעלדער.

ווייטער האָבען אויך שטאַרק געליטען אַרבעס און נאָך אַנדערע מינים זריעות.

דער רעזולטאַט פון די איצטיגע היצען איז אַ זעלכער, אַז אַנשטאָט די פאָראויסגעזעהענע גוטע גערעטעניש קען מען איצט קוים ערוואַרטען אַ מיטעלע. און יעדער ווייטערער טאָג פון דער איצטיגער טריקעניש פערערגערט בעדייטענד די סיטואַציע.

18 שרפות אין איין טאג

די הזיקות בעטרעפען פיל מיליאָנען זלאָטעס

ט אָ ר ן, 24. (ספּ.)

דער נעכטיגער טאָג איז פאַר פּאָמערן געווען אַ זעהר טראַגישער. פון אַלע זייטען קומען אָן ידיעות וועגען גרויסע שרפות.

אין איין טאָג זענען אויסגעבראָכען 18 שרפות, וואָס האָבען גורם געווען בעדייטענדע הזיקות. בעזונדערס גרויסע שאָדענס זענען געווען אין וואָלשטין, זיעלאָנאַ קוטאַ, לאַיניש און טשערסק.

אין וואָלשטין זענען געשטאַנען אין פלאַמען 26 וואוין-הייזער. די אַרבייט פון די פייערלעשער האָט זיך בעגרענעצט בלויז צו פערהיטען די שכנות'דיגע בנינים פון די פייער-צונגען.

די שרפה אין זיעלאָנאַ הוטאַ האָט גענצליך פערניכטעט 4 ווירטשאַפטען און 6 וואוין-הייזער.

אין טשערסק האָט דאָס פייער אַרומגענומען אַ ריזיגע מיהל, אַ מאַרטאַק און 300 צענטנער תבואה.

דער אַלגעמיינער שאָדען בעטרעפט פיל מיליאָנען זל.

27 מאן דערטרונקען געווארען

פ ו ס אַ ן, 24 יוני (א.ט.אג.) לויט אַ ידיעה פון פוסאן (קאָרעאַ) איז אויפן טייך יאַלו איבערן שטאַרקען שטורם אונטערגעגאַנגען אַ שיף. 27 מאַן זענען דערטרונקען געוואָרען.

אונטערגעגאנגען א שיף אויפן צפון אקעאן

11 מאן זענען דערטרונקען געווארען

אָ ס ל אָ, 24 יוני (ספּעציעל צום „ל. ט.") אין די וואַסערן פון צפון-אָקעאַן איז אונטערגעגאַנגען אַ נאָרוועגישע שיף, וואָס איז שוין מעהרערע מאָל בענוצט געוואָרען צו פּאָלאַר-רייזעס. די מאַנשאַפט וואָס איז בעשטאַנען פון 14 מאַן איז אומגעקומען.

2 מענשן אומגעקומען פון אן אויטא-קאטאסטראפע.

ב ע ר ל י ן, 24 יוני (אַ.ט.אג.) אין בערלין-מאַריענדאָרף איז נעכטען נאָכמיטאָג פאָרגעקומען אַן אויטאָ-קאַטאַסטראָפע, וואָס האָט געקאָסט דאָס לעבען פון 2 מענשען. א לאַסט-אויטאָ האָט זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט אַ ראָווער. דער ציקליסט און זיין בעגלייטערין זענען אַראָפּגעשליידערט געוואָרען פון זייער ראָווער און אומגעקומען אויפ'ן אָרט.

אן ענגלישער לופט-פליהער פליהט איבער'ן אטלאנטיק.

ל אָ נ ד אָ ן 24. יוני (אַטע) דער ענגלישער לופט-פליהער קינגסוואָרט איז היינט 4 אַ זייגער פריה אָפּגעפלויגען פון פאָרט מאַרנאָק אין אירלאַנד, אונטערנעמענדיג אַ לופט-רייזע קיין ניו-יאָרק.

וואס האבן די פאשיסטישע סטודענטן „אויפגעטון" אין פראנצויזישן קאנסולאט אין בארי.

פ אַ ר י ז 24. יוני (אַטע) דער אָפיציעלער בעריכט פון דער פראַנצויזישער געזאַנדשאַפט אין רוים וועגען די לעצטע אַנטי פראַנצויזישע אַרויסטרעטונגען אין באַרי שטעלט פאָר די געשעהענישען אַלס בעדייטענדערע, ווי עס איז ביז איצט בעקאַנט געווען.

די פאַשיסטישע סטודענטען האָבען נישט נאָר פערברענט פראַנצויזישע און יוגאָסלאַווישע פעהנער נאָר אויך בעוואָרפען די קאָנסולאַטען פון ביידע לענדער מיט טינטפאַסער און שטאַרק בעאונריינגט. נישט קוקענדיג אויף די פאָליצײ-אָפּטיילונגען איז די אָנפאַלער געלונגען זיך אַריינצוקריגען אין פראַנצויזישען קאָנסולאַט. די ביוראָ-איינריכטונגען זענען גאַנצען פערניכטעט געוואָרען. די טישען, שטוהלען און אַקטען זענען אַרויסגעוואָרפען געוואָרען אויף דער גאַס.

אַ הערצליכען מזל-טוב

ווינשען מיר אונזער פריינד און קאָלעגע

ה' פ. גראס מיט פרל. ע. ווייס

צו זייער חתונה. זאָל אייער לעבענס-וועג מיט בלומען בעצירט זיין

עלטער'ן, ווי אויך בראַניאַ, משה און ישעיהו הערשקאָוויטש

ערקלערונג.

צוליב דעם, וואָס מען האָט מיך איבערצייגט, אַז ה' ח. י. בריסטאָווסקי האָט נישט קיין שייכות צום בעליידיגונגס-אַנאָנס, וואָס איז געווען געדרוקט געגען מיין פערזאָן אין „נייעם פאָלקסבלאַט", דריק איך אויס מיין אויפריכטיג בעדויערן צוליב דער ערשינענער בראָשור „די סאַלווע" און בעט ביי דעם שווערן אָנגעגריפענעם הער בריסטאָווסקי מיין טיפע ענטשולדיגונג.

איך בעפולמעכטיג דעם אינהאַבער פון ציימונגס-קאַנטאָר אויף פיעטריקאָווער 60, ה' ווינאָגראַד, צו פערניכטען די גאַנצע אויפלאַגע, פון קנאַפּע 1000 עקזעמפּלאַרען, פון דער דערמאָנטער בראָשור, אין וועלכער עס געפינט זיך דער בעליידיגונגס-אַרטיקעל געגען ה' ח. י. בריסטאָווסקי.

די דאָזיגע ערקלערונג מאַך איך נישט אונטער קיין שום דרוק פון קיינעם און נישט אויס „מורא" פאַר וועלכע עס איז מכלומרשטע קאָנסעקווענצען.

ישראל ראַבאָן.

Dr. med. H. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען און קינדערלאָזיגקייט

נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 128-98

נעהמט אָן פון 8—10; 5—8 אָוונד

אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

KRYNICA

Dr. med. Mikołaj BORNSTEIN

ordynuje jak w ubiegłych latach w Willi „BELMONT"

Dr. med. J. Goldberg

ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 11—1 טעגליך

צעגעלניאַנאַ 15 וואָלטשאַנסקאַ 10 טעל. 186-13

Dr. med. H. Lajchter

צאָהן-כירורג

קיפער, דזשאַנסלעס גומען, צינג-קראַנקהייטען א.ד.ג.

זשעלאַנאַ 9 טעל. 149-66 1 שטאָק פראָנט.

נעמט אָן פון 2.30 נ"מ. ביז 6.30 אָוו.

Dr. med Feldman

אַקושער און פרויען-אַרצט

Rzgowska 5, telef. 191-08

פון 3—5 און אין לעטשניצע Piotrkowska 62 פון 5.30—7.30

Dr. Med. E. Reicher

ספּעציאַל אַרצט

פאַר הויט האָר און ווענערישע קראַנקהייטען

דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטראָ-טעראַפּיע

פּאָלודניאָוואַ 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8—11 פריה און 6—9 אָוונד. זונטאָג פון 9—2 מיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען

שטאַטיש טעאַטער

לאָדז צעגעלניאַנאַ 63.

יאהר XV אַנס. מ. מזאה — יאהר XV אַנס. מ. מזאה

דינסטאג ד. 1. יולי גאַסטראָלן פון דער ווילנער טרופּע

--- הויבען זיך אן די

דינסטאַג, דעם 1. יולי 8.30 אָוונד

„אַ מעשה מיט הערשעלע אַסטראָפּאָליער"

אַ אויסגעטראַכטע קאָמעדיע אין 4 אַקטען פון מ. ליפשיץ

אינסצעניזאַציע און רעזשי: מיכאל וויכערט. — דעק. און קאָסטיומען וו. ווייַנטרויב ניגונים — ה. קאהן. ——— טענץ און פּלאַסטיק — לאה ראַטבוים.

איינצעלהייטען אין די אַפישען.

דער פאָר-פערקויף פון בעשטעלונגס-בילעטען איז צו בעקומען ביי דער קאַסע פון שטאָטישען טעאַטער פיעטריקאָווער 74.

סטאַרשי כירורגישער פעלדשער

י. סענדער

פּאָמאָרסקאַ 14, טעל. 162-83

פראָנט 2-טער שטאָק,

וועלכער האָט פראַקטיצירט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל 14 יאָהר, נעמט אָן אַלע אַרט קראַנקע צו יעדע צייט

ווינער ארטאפעדישע פראצאווניע

— אונטער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר ספּעציאַליסט — מאַכט לויט גיפּס-מאָדעלען וואָקלאַדקעס געגען פלאַט פיס קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען און אַפּאַראַטען א. ז. וו. גדאַנסקאַ 28, וו. 1, פון 3—7 אָוונד

Dr. Niewiażski

אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 5—9 אָוונד.

ספּעציאַליסט

פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואַכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

Dr. med. Adam Bender

נאַרוטאָוויטשאַ 30 טעל. 114-75

ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען

Dr. A. Mazur

וואָסכאָדניאַ 65, — טעל. 166-01

נעמט אָן פון 10—31.30.2 און 4—6 אָוונדס

פייערליכע עפנונג פון „ישיבת חכמי לובלין"

איינציגע צעהנדליג טויזענדער יודען האבען זיך בעטייליגט אין דער פייערונג. — גרויסע רעדע פון לובלינער וואיעוואדע. — שריפטליכע בעגריסונג פון מיניסטער זאלעסקי

פארשטעהער פון דער רעגירונג און מיניסטארען בעגריסען די פייערונג

לובלין, 24. (מעל.)

און דעם גאנצער שטאט הערשט א יום-טוב'דיגע שטימונג. די באלקאנען פון די יודישע וואוינונגען זענען דעקא-רירט. די בעוועגונג אויף די גאסען איז א לעבהאפטע. עס ווארפען זיך אין די אויגען די שטרעמלעך און צילינדערס פון די אנגעזעהענע רביים און רבנים.

צו דער עפנונג זענען געקומען צו פאהרען פארשטעהער פון כמעט אלע יודישע קהלות אין פוילען. דער ווא-רשאווער ראבינאט איז פארטרעטען דורך די רבנים זילבערשטיין און ראגאזשינסקי און נאמען פון דער ווארשאווער קהלה איז געקומען ה' טראקענהיים.

די לאדזשער קהלה איז פארטרעטען דורכ'ן פרעזעס מינצבערג און ה' בנימין רום.

עס זענען אויך געקומען פיל פאר-שטעהער פון אויסלענדישע ארטאדאקסי-שע ארגאניזאציעס.

3 אזייגער נאכמיטאג האט זיך אנ-געהויבען די פייערליכקייט. דער בנין פון דער געפייערטער ישיבה איז דעקא-רירט. אויפ'ן באלקאן פלאטערט א ווייס-שווארצע פאהן, און וועלכער עס איז אנגעהולט א ספר תורה.

די פייערליכקייט הויבט זיך אן מיט'ן אפזינגען „מזמור שיר חנוכת" און דע-רויף שפילט דער ארקעסטער דעם פוי-לישען הימן.

עס נעמט דאן דאס ווארט דער פיע-טריקאווער רב הרב שפירא.

הרב שפירא האט אנגעהויבען זיין רעדע אויף העברעאיש און שפעטער אי-בערגעגאנגען אויף פויליש, בעגריסענדיג די רעגירונגס-פארשטעהער, וואס זענען געקומען צו דער פייערונג. די רעדע האט ער פערענדיגט מיט ברכת שהחינו, אויף וואס דער פערזאמעלטער עולם האט נאכ-געזאגט אמן.

דאן האט גענומען דאס ווארט דער לובלינער וואיעוואדע רעמישעווסקי. ער בעגריסט די פייערונג אין זיין אייגענעם נאמען און אין נאמען פון דער רעגירונג און פון פרעמיער סלאוועק. ער האט דערמאנט די יודישע פערזענליכקייטען וואס האבען געשפילט א ראל און דער פוילישער געשיכטע. ער האט דערביי דערמאנט די נעמען פון בערעק יאסע-לעוויטש, דעם גענ. ווארשאווער רב מייזעלס און דעם לעצט פארשטארבענעם הרב פערלמוטער.

דאן בעגריסט אין נאמען פון בילדונגס-מיניסטעריום דער רעפערענט פאר יודישע ענינים משעשינסקי. עס רעדט דער לובלינער רעגירונגס-קאמי-סאר פוראטא; א פארשטעהער פון אינ-נערן-מיניסטעריום. דער אויסערן-מי-ניסטער זאלעסקי האט צוגעשיקט א שריפטליכע בעגריסונג.

נאך די רעגירונגס-פארשטעהער האבען גערעדט דער טשארקאווער רבי, דער גערער רבי און דער טשענסטאכאווער רב.

דאן נעמען דאס ווארט די פארשטע-הער פון דער לובלינער קהלה. און נא-מען פון דער קהלה רעדט ה' באומאן און אין נאמען פון דער קהלה-פערוואל-טונג ה' זילבער. ביי געלעגענהייט רופט דער לעצטער אויס מזל טוב צו הרב שפירא אלס לובלינער רב. דאן רעדט אין נאמען פון לאדזער קהלה פרעזעס מינצ-בערג און דערויף הויבט זיך אן די צווייטע מאזיע פון דער עפנונג.

זיין שעה פון דער לובלינער זולצ-ריימס-מאלט, לוסקיעוויטש אינבע-שונדט די באנד און עפענט דער ער-שער מיט א ספעציעלען גאלדענעם שלי-סעל. עס זענען דאן געמאכט געווען אי בגעשריבען לכבוד דעם מלוכה-פרעזי-דענט אין מארשאל פילסודסקי און די פייערונג דאט זיך דערמיט פערענדיגט.

די צאהל בעטייליגטע בעטרעפט איי-ניגע צעהנדליג טויזענדער.

הרב שאפירא בעשטימט אלס לובלינער רב

פרעסע-קאנפערענץ ביי דער לובלינער יורישער קהלה

לובלין, 24. (מעל.)

היינט איז פארגעקומען א ספעציעלע זיצונג פון דער לובלינער יודישער קהלה, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווא-רען צו בעשטימען דעם הרב שפירא אלס לובלינער רב.

די לובלינער קהלה האט איינגעא-רדנט א פרעסע קאנפערענץ פאר די אנ-וועזענדע צייטונגס-פארשטעהער, צו וועלכער עס זענען געקומען פיל אויס-לענדישע זשורנאליסטען.

אימיגראציע קיין אמעריקא ווערט בעגרענעצט אויף א העלפט

פראיעקט פון פארזיצענדער פון אימיגראציע-קאמיסיע ביים אמעריקאנער פארלאמענט

די אימיגראציע אין די פעראייניגטע שטאטען זאל פערקלענערט ווערען אויף א העלפט.

לאנדאן 24 יוני (אטע) פון וואשינגטאן מעלדעט, אז דער רעפובליקא-נער אבגעארדנעטער יאהנסאן, דער פארזיצענדער פון דער אימיגראציע-קאמיסיע האט אריינגעטראגען א פארשלאג צו פערקלענערן די אימיגראציע-קוואטעס פאר אלע אייראפעאישע מלוכות אויף א העלפט. יאהנסאן מיינט, אז די דאזיגע בע-גרענצונג וועט העלפען צו פערקלענערן די ארבייטסלאזיגקייט.

בעשטראפט היטלעראווצעס מיט תפיסה פאר שענדען א סינאגאגע.

בערלין 24 יוני (יט"א) 5 נאציאנאל-סאציאליסטען זענען בעשטראפט [illegible] פאר שענדען א סינאגאגע אין בערלין.

ראובן ברייני[ן] אין סאוועט-רוסלאנד.

מאסקווע 24 יוני (יט"א) ראובן ברייני[ן] איז אנגעקומען קיין סאוועט-רוסלאנד.

די טעטיגקייט פון דער קאמ. פארטיי אין ארץ ישראל.

מאסקווע 42 יוני (יט"א) „פראוודא" איז מודיע, אז אין חיפה איז פאר-געקומען א פלענאר זיצונג פון צ. ק. פון דער פאלעסטינישער קאמוניסטישער פארטיי. אין דער זיצונג האבען זיך בעטייליגט 27 מיטגלידער. עס איז בעהאנ-דעלט געווארען די לאגע אין לאנד און די שטעלונג צו דער רעגירונג און צו די ציוניסטען.

200 חלוצים פאהרען די טעג ארויס קיין ארץ-ישראל

ווארשא, 24 יוני (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די נאהנסטע טעג פאהרט אפ קיין ארץ-ישראל א גרופע חלוצים פון 200 מאן. א גרויסע צאהל איז פון דער פראווינץ.

די חלוצים פאהרען אפ מיט דער שיף וואס געהט אפ דעם 11 יולי פון קאנסטאנצא.

באמבען-אטענטאטען אין אינדיען

לאנדאן, 24. יוני (א. ט. או.) אין משך פון דער היינטיגער וואך זע-נען אין 6 וויכטיגע שטעט אין אינדיען פארגעקומען באמבען-אטענטען. אין איין פאל זענען די רעזולטאטען געווען שרעקליכע. 1 פאליציאנט איז דער'הרגעט געווארען און 5 זענען שווער פערוואונדעט.

די מאכט איז אין דער מיינונג, אז די אלע אטענטאטען שטאמען פון איין רעוואלוציאנערער הינדוסען-ארגאניזאציע.

39 טויטע אין אויפרייס פון לוגאנס-קער קויהלען-גרובען

רינא, 24. (ספ.)

„קאמוניסט" מעלדעט, אז די צאהל קרבנות אין אויפרייס פון קויהלען-גרא-בען „מאריא" ביי לוגאנסק בעטרעפט 31 טויטע. דער צושטאנד פון 5 פער-וואונדעטע איז א האפנונגסלאזער. צווי-שען די ארבייטער הערשט אן אויפרע-גענדע שטימונג. די מאכט-ארגאנען האָ-בען ארעסטירט די אינזשענירען רובאוו און קאלעסניקאוו, וואס ווערען בעשול-דיגט אין פערנאכלעסיגען זייערע פליכ-טען, וואס זאל האבען גורם געווען די שרעקליכע קאטאסטראפע.

ענגלישע קאנסערוואטיווע דריקען אויס צוטרוי באלדווינען

שפאלטונג צווישען די ענגלישע קאנסערוואטיווע

לאנדאן, 24. (א. ט. או.)

די פערזאמלונג פון די קאנסערוואטי-ווע דעפוטאטען האט זיך פערענדיגט מיט א פראגראם-רעדע פון באלדווין. די פערזאמלונג האט אויסגעדריקט צוטרוי דער קאנסערוואטיווען-פיהרער. בעת די פערהאנדלונגען איז געקומען צו א שפאל-טונג צווישען באלדווינ'ען און דעם לארד ראטערמערער און לארד דראבעראך.

באלד האט געהאלטען א שארפע רעדע, און וועלכער ער האט שטארק אנ-געגריפען די ענגלישע פרעסע-מאגנאטען בעת די נאהענטסטע וואהלען זאלען ארויסגעשטעלט ווערען בעזונדערע ליס-טען פון געשפאלטענע קאנסערוואטיס-טען, וואס וועלען ארויסטרעטען אונטערן נאמען „אומפעריע פארטיי".

דער קריזיס פון דער רעגירונגס-קאאליציע אין דייטשלאנד

בערלין, 24 יוני (א.ט.או) דער קריזיס אין דער דייטשער רעגירונגס-קאאליציע האלט לייטער אן. עס האנדעלט זיך נישט נאר וועגען בעזעצען דעם אמט פון פינאנץ-מיניסטער, נאר דער עיקר וועגען גאנצען רעגירונגס-פראגראם.

דער דייטשער מיניסטארען-ראט האט היינט אין דער פריה אפגעהאלטען א זיצונג, וועלכע איז פארטגעזעצט געווארען שפעט נאכמיטאג. צו קיין ענד-גילטיגען הסכם איז אבער נישט געלונגען צו קומען.

דעמאנסטראציע פון „שומרי שבת" אין פיעטריקאוו

גענען די יודען וואס האלטען אפען שבת די געוועלבער.

פיעטריקאוו (טעלעפאניש) דער פאריגער שבת נאכ'ן דאווענען האט זיך א גרופע פון שומרי שבת געלאזט איבער די גאסען און אויפגעפאדערט די מחללי שבת, אז זיי זאלען פערמאכען די געוועלבער. אויף טייל ערטער איז גע-קומען צו סקאנדאלען און געשלעגען. פאליציי האט אינטערוועניר אין צוטרי-בען די פערשידענע צוזאמענגעלאפענע.

שפאניען וועט האבען אזא קאנס-טיטוציע ווי ענגלאנד

מאדריד, 24. (ספ.)

די רייזע פון שפאנישען קעניג אין לאנדאן און זיין אפשטעלען זיך אין פא-ריז שטעהט אין שייכות מיט דער גע-פלאנטער רעוויזיע פון דער שפאנישער קאנסטיטוציע.

די קאנסטיטוציע זאל געענדערט ווע-רען אין ראדיקאלען זין לויט'ן מוסטער פון ענגלאנד אדער בעלגיען. בעת זיין אויפענטהאלט אין פאריז האט דער שפא-נישער קעניג זיך פערשטענדיגט מיט'ן שפאנישען ראדיקאל אלבא, וועלכער זאל האבען צוגעזאגט זיין מיטהילף.

ראדיא פראגראם

מיטוואך 25 יוני

לאדז, (233,8) 11.58 שעה-צייכען 13.15—12.05 גראמאפאן-פליטען-מוזיק, 15.30 טעגליכער פראג-ראם, טעאטער און קינא קאמוניקאטען, 15.35 XV. יאהר קאמף פון דער ערשטער לעגיאנען בריגאדע" וועט רעפערירען מאיאר ה. ליפינסקי (טראנסמ. פון ווארשא), —16 „דער ים טאג" (א רייהע טראנס-מיסיעס פון גדיניע), אין דער פויזע פערשידענע טראנסמיסיעס און קאמוניקאטען.

אויסלענדישער ראדיא-פראגראם.

שטוטגארט (360) 19.30 אפערע אויפפיהרונג.
בערלין (418) 19.30 „די טראיאנער" (אפערע)
לאנדאן-נאציאנאל (261,3) 22.55 אפערע
אויפפיהרונג .22 פערוואלטונגס-צוקונפט פון אינדיען
פאריז (1725) „אאירא" (אפערע)
בערן (503) —21 מאדערניל אויפפיהרונג.

קופאן № 137

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פון'ם דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גילטיג היינט מיטוואך, דעם 25. יוני פון 8—9 אוו.

א מוטער-מערדערין

(וו) אין דארף ראמאנטאוו הינטער לאדז האט מען נעכטען צווישען קארן געפינען א ניי-געבוירען יונגעלע, וואס האט שוין ארויסגעגעבען זעהר שוואכע סמנים פון לעבען.

די מוטער, א דינסט ביי א פויערשן ווירט, איז ארעסטירט געווארען.

פערגוואלדיגט א 14-יעהריג מיידעלע

(וו) אין דארף סקשינקי הינטער לאדז האט דער 21.יעהריגער סעזאן-ארבייטער מיכאל סאבטשאק געשענדעט דאס 14-יעהריגע דארפס-מיידעל יוזעפא זא-רושעווסקא, דער אויסוואורף איז ארעס-טירט.

הומו"צ ל ידי השלטון הקהלה

ר' שלמה יאקובאוויטש

וואהנט פאלודניאו וא 61

דער גרויסער וואהל-נצחון פון די היטלע-ראווצעס צום זאקסישען סיים

בײ די וואהלען צום זאקסישען סיים האבען די היטלעראווצעס אפגעהאלטען א ריזיגען נצחון. זיי האבען בעקומען מיט 200 פראצענט שטימען מעהר, ווי צום פריהערדיגען סיים און זייער צאהל מאנדאטען איז געוואקסען פון 6 אויף 14. דעם ריזיגען ערפאלג האבען זיי בע-קומען אויפ'ן חשבון פון די דייטש-נא-ציאנאלע און פון דער דייטשער פאלקס-פארטיי. די סאציאל-דעמאקראטען הא-בען דערהאלטען דעם בוז-אויצטוגען בע-ווין און וואס שייך די קאמוניסטען הא-בען זיי נאך בעקומען מיט א פאר צעהנד-ליג טויזענד שטימען מעהר ווי פריהער.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איבער-ראשענדען רעזולטאט פון די וואהלען שרייבט דער „בערלינער טאגעבלאט":

„אזא אומוואנדלונג פון די פארלא-מענטארישע כחות-פערהעלטנישען איז נאך קיינמאל און ערגיץ נישט פארגעקו-מען. מיט'ן אויסנאהם פון די קאמוניס-טען. וועלכע זענען ארויס אביסעל שטאר-קער פון פריהער, האבען כמעט אלע אלע מע פארטייען געלוטען א גראנדיעזע מפלה. די גרעסטע מפלה האבען אבער געהאט די דייטש-נאציאנאלע, וועלכע האבען פערלוירען 50 פראצענט שטי-מען. נישט פיל בעסער איז ארויס די פאלקס-פארטיי, וועלכע האט פערלוי-רען 40 פראצענט שטימען, בעסער אפגע-שניטען האבען שוין די סאציאל-דעמא-קראטען. זיי האבען נאר פערלוירען 6 פראצ. פון זייערע שטימען. גאנץ ערלע-דיגט זענען געווארען די אלט-סאציאליס-טען, וועלכע האבען אוצט קיין איין מאנ-דאט נישט בעקומען.

„פאר די, וואס האבען זיך צוגעקוקט צו די וואהל-פערזאמלונגען — שרייבט ווייטער „בערלינער טאגעבלאט" איז דער ערפאלג פון די היטלעראווצעס נישט קיין איבערראשונג. די היטלער-פארטיי האט ביי די וואהלען ארויסגעוויזען די גרעסטע אקטיוויטעט. זיי האבען אפגע-האלטען איבער 2 טויזענד מיטינגען. א גרויסער טייל פון דער וועהלער-מאסע, וועלכ זענען ענטוישט געווארען פון זייערע אלטע פארטייען-פיהרער, האבען אפגעגעבען זייערע שטימען פאר די, פון וועלכע זיי ווילען ערשט ענטוישט ווע-רען. די יוגענד, וועלכע בעגייסטערט זיך אזוי שנעל מיט אלע שלאג-ווערטער אי-דעאלען האט זיך איינגעשפאנט אין דינסט פון היטלער'ן. פיל נייע וועהלער האט היטלער בעקומען פון דעם קליינעם בעאמטענטום, וועלכע האבען מורא פאר דעם נייעם שטייער-געזעץ, וואס די רייכס-רעגירונג וויל אוצט איינפיהרען אין דייטשלאנד. היטלער'ס נצחון איז אלזא טיילווייז געקומען אויס ראמאנ-טישע און טיילווייז פון ווירטשאפטליכע סבות. די היטלער-לייט זענען ארויס מיט דער לאזונג „געגען קאפיטאליזם" און אין דער זעלבער צייט האט דער דייט-שער פינאנץ-מיניסטער מאלדענהויער ווייטער געפיהרט זיין פינאנץ-פאליטיק, וועלכע האט געטריבען די ברייטע שיכ-טען פון זאקסישען בעאמטענטום אין די ארעמס פון די היטלעראווצעס. אט די דאזיגע שלימזל'דיגע פינאנץ-פאליטיק — פיהרט אויס „בערלינער טאגעבלאט" — האט היטלער'ן געברענגט דעם נצחון.

היטלער האט די דאזיגע פאליטיק גע-שטורעמט און ער איז דערצו'ער ערשי-נען פאר פיל לייכטגלויביגע וועהלער ווי א גואל און רעטער פון דער שטייערען-צרה. דער דאזיגער ארגומענט איז פאר היטלער'ן געווען אזוי שטארק און אזוי בערצייגענד, אז ער האט זיך אפילו גע-קאנט ערלויבען דאס מאל נישט צו בע-נוצען זיך מיט דער אנטיסעמיטישער העצע, וועלכע איז דאס טעגליכע ברויט פון די היטלער-לייט. דעם יודישען אר-גומענט האט מען דאס מאל געקאנט גאנץ דרייסט איבערלאזען אין דער היים. ווייל דער דייטשער פינאנץ-מיניסטער האט מיט זיין שטייערען-פאליטיק שוין אזוי אויך גענוג געארבייט פאר'ן נצחון פון די היטלעראווצעס.

לאדזשער טאגעבלאט

ד ר רעדאקטאר ישפט-אן פו 6 ביז 7 אין אוונד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódż, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: רעדאקציע 100-57, אדמיניסטראציע 100-47

דער שטורם אויף דער וועלט
צוליב דעם אמעריקאנער צאל-געזעץ

הגם פרעזידענט הובער שלעפט פאר די האר די „פראספעריטי", וואס וויל בשום אופן נישט קומען, און צוליב דעם האט ער אפילו איינגעפיהרט דעם נייעם נעהעכערטען צאל-ביל, פערמעהרען זיך דאך אלץ מעהר די צאהל שווארצע טעג אויף דער ניו-יארקער וועלט-בירזע. די איראניע פון דער הובעריאדע (אדער מאקע די געזעצמעסיגקייט) האט געוואלט, אז ביידע געשעהענישען — די איינפיהרונג פון נייעם צאל-טאריף און יענער נייער שווארצער טאג זאלען פארקומען גלייכצייטיג. אט ווי זיי ווערען בעשריבען:

דאס געזעץ וועגען צאל איז אריין אין קראפט 12 א זייגער ביינאכט אויף דער גאנצער טעריטאריע פון די פעראייניגטע שטאטען. 30 דאמפער, צווישען זיי 9 טראנסאטלאנטישע גרויסע שיפען האבען געזאלט אנקומען צו די ברעגעס פון אמעריקא פאר האלבער נאכט. זיי האבען איינגעארדענט אן'אמת'ען געיעג, כדי די סחורות, וואס זיי פיהרען, זאלען בעשטייערט ווערען לויט די אלטע טאריפען. 8 שיפען האבען פערשפעטיגט און די איבריגע זענען אנגעקומען צו דער צייט. „אלימפיק" אליין האט געפיהרט מיט זיך פאר 1 מיליאן דאלאר פראנצויזישע גאלאנטעריע.

דער צופלוס פון סחורות איז דער צאל-פערוואלטונג פאר די לעצטע טעג איז געווען אומגעהויער גרויס. פאר די לעצטע 3 טעג האט די פערוואלטונג איינקאסירט 625 מיליאן.

דער נייער צאל-טאריף איז זעהר אומפאפולער אין אמעריקא. נאך קיינמאל האט א געזעץ נישט ארויסגערופען אזא איינשטימיגע קריטיק און שארפע אפאזיציע, ווי דאס נייע געזעץ. אין סענאט איז דער ביל אנגענומען געווארען מיט 44 געגען 42 שטימען. בלויז א דאנק דער שטיצע פון 5 דעמאקראטישע סענאטארען. דעם פרעזידענט הובער'ס שטעלונג איז ביז דער לעצטער מינוט געווען אומזיכער.

ס'רוב גרויסע עקאנאמיסטען, אנגעזעהענע געשעפטסלייט, און כ'י יל צ זעהענע אינדוסטריעלער, באנקירען, געשעפטס-לייט, און כמעט די גאנצע פרעסע האלט, אז דער נייער ביל וועט ארויסרופען א שטארקען עקאנאמישען קריזיס. עס איז כמעט ווי זיכער, אז עס וועט זיך פערשטארקען די ארבייטסלאזיגקייט, אז די געשעפטען וועלען שטארק ליידען און אז אויסלאנד וועט ענטפערן אויף דעם ביל מיט שטארקע געגען-רעפרעסיעס.

און די רעזולטאטען האבען נישט געלאזט לאנג אויף זיך ווארטען:

זינט איינציגע טאג קומט שוין ווידער פאר א גרויסער בירזשע-קראך אויפ'ן וואל-סטריט. זינט צוויי וואכען ווי די קורסען זענען כסדר געפאלען. שבת און מאנטאג האט מען געהאפט, אז די קורסען וועלען זיך ענדליך סטאביליזירען אבער דינסטאג איז פלוצלונג ענטשטאנען א נייער קראך, וואס האט אנגענומען אזא קאטאסטראפאלען כאראקטער, אז מ'האט דעם טאג אנגערופען „דער שווארצער דינסטאג".

באלד, ווי די בערזע האט זיך נאר געעפענט, איז דער אנבאט פון פאפירען געווען אומגעהויער גרויס און דאס נישט פון פאכמענישע שפעקולאנטען, נאר אויך פון דעם פשוט'ען פובליקום. וואס נעפינט זיך צוליב די שטענדיגע קורס-פאקלונגען אין א זעהר נערוועזען צושטאנד. אין דער צווישען-צייט, ווען די בענק האבען אנגעהויבען צו אינטערווענירען, האט די בערזע זיך א ביסעל ערהאלט, אבער צום סוף האט זיך ווידער געמאכט אזא מאסען-אנבאט, אז די קורסען האבען אויפסניי אנגעהויבען פאללען. די קורסען-ירידה איז געווען אזא געוואלדיגע, אז זי האט איבערגעשטיגען די ערשטע בערזען-ירידה פון פאראיאהרען נאוועמבער.

פאר די פינאנציעלע קרייזען איז די דאזיגע קורסען-ירידה נישט געווען קיין איבעראשונג, נישט-קוקענדיג אויף די אפיציעלע הבטחות, אז אין הערבסט וועט קומען אן'עליה פון דער ווירטשאפטליכער קאניונקטור. די לאגע האט זיך נישט פערבעסערט, נאר זי האט זיך נאך בעדייטענד פערערגערט. דער מסחר לעבט איבער א שטארקען קריזיס, דער צינז-פוס פון געלד איז געוואלדיג געפאלען, און אויף סחורות איז געקומען צו א טיילווייזער כמעט סענסאציאנעלער פרייזען-ירידה. מען האלט מאקע, אז דער איצטיגער בערזען-קריזיס איז א פועל יוצא פון דער פעסימיסטישער שטימונג, וואס האט זיך געשאפען און לאנד ארום דעם ווירטשאפטליכען קריזיס און די פעראייניגטע שטאטען.

מען רעכענט, אז דער נייער בערזע-קריזיס און די פעראייניגטע שטאטען וועט נישט בלייבען אהן השפעה אויף דער וועלט, הגם עס לאזט זיך נאך נישט פאראויסזעהען און וועלכע פארמען.

א זעהר וויכטיגע בעדייטונג איז דאס, וואס גלייך נאך דער דינסטאג'דיגער פרייזען-ירידה, האבען אויך אנגעהויבען בעדייטענד צו פאלען די פרייזען פון סחורה. עס הערשט דא די איבערצייגונג, אז צוליב דעם גרויסען קריזיס וועט אמעריקא אנהויבען א געוואלדיגע עקספארט-אפענסיווע אויף די וועלט-מערק, א זאך, פאר וועלכער מען שרעקט זיך שוין און די ווירטשאפטליכע קרייזען פון איראפא גאנץ לאנג.

לויט דער מעלדונג פון „ניו-יארק העראלד" בעטרעפט דער דינסטאג'דיגער קורס-פערלוסט אין וואל-סטריט א סומע פון 4 מיליארד דאלאר.

* * *

די ערשטע פון די איראפעאישע מלוכות, וואס האט אנגעהויבען צו רעאגירען אויף דעם נייעם צאל-געזעץ פון אמעריקא, איז געווען פראנקרייך. באלד ווי דאס געזעץ איז פערעפענטליכט געווארען האט די פראנצויזישע רעגירונג ארויסגערופען איהר וואשינגטאנער האנדעלס-אטאשע קיין פאריז, כדי מיט איהם צו בעשפרעכען די ווייטערדיגע האנדלונג פון פראנקרייך. אלע פראנצויזישע האנדעלס-קאמערן האבען בעקומען אן'אויפטראג אויסצופארשען די פאלגען, וואס דער נייער צאל-טאריף און אמעריקא קאן האבען פאר פראנקרייך. ווען די רעזולטאטען וועלען שוין זיין בעקאנט וועט פראנקרייך ארויסטרעטען מיט פאדערונגען צו אמעריקא.

אויב אמעריקא וועט די פאדערונגען נישט אננעמען, וועט זיך פראנקרייך נעמען צו אנדערע מיטלען, וועלכע וועלען האבען דעם צוועק צוריקצוברענגען דעם גלייכגעוויכט פון די אינטערעסען.

מען שמועסט אויך, אז איטאליען זאל נאכמאכען דעם ביישפיל פון פראנקרייך. אזוי מעלדעט מען פון מיילאנד, אז אלס ענטפער אויף דעם נייעם צאל-געזעץ פון אמעריקא, זאל די איטאליענישע רעגירונג העכערן דעם צאל פאר די אימפארטירטע סחורות פון אמעריקא. די איטאליענישע רעגירונג זאל שוין זיינער האבען פונאנדערגעשיקט א צירקולאר צו די איטאליענישע האנדעלס-קאמערן, אז עס וועט איינגעפיהרט ווערען א דויבער צאל אויף אויטאמאבילען און אויף אנדערע זאכען, וואס קאנען אויסגעארבייט ווערען אין לאנד. ביי אן'אלגעמיינער איראפעאישער אקציע געגען אמעריקא, וועט אבער איטאליען געהען בעזונדער, ווארום אין דער געמיינזאמער אקציע וועט פראנקרייך שפילען די ערשטע פידעל. און דאס שמעקט נישט היינט דער איטאליענישער רעגירונג.

די דריטע מלוכה, וואס איז שארף ארויסגעטרעטען געגען הובער'ס צאל-געזעץ, איז שפאניען. די דירעקציע פון שפאנישען טאבאק-מאנאפאל האט בעשלאסען איבערצורייסען אלע קאנטראקטען מיט די אמעריקאנער טאבאק-פלאנטאציעס.

צוליב דער דאזיגער פראטעסט-בעוועגונג, וואס וועט בלי ספק ארומנעמען אלע מלוכות פון איראפא, נעהמען שוין ארום שטארקע קלאנגען, אז פרעזידענט הובער זאל האבען בדעה צוריקצוציהען דאס געזעץ. אזוי האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז פאר די פעריען פון אמעריקאנער קאנגרעס זאל געשאפען ווערען א נייע קאמיסיע פאר די ענינים פון צאל-טאריף.

כ. פ.

טהירינגישע קוראטען-אייגענטימער
גרעניצען זיך אפ פון די נאציאנאל-סאציאליסטען.

בערלין, (יט"א)

פון ווײמאר ווערט מיטגעטיילט: א גאנצע ריי פערבאנדען פון האטעל-אייגענטימער, קור-ארטען, טוריסטישע געזעלשאפטען א. ד. ג. אין טהירינגען האבען פערעפענטליכט אן'ערקלערונג אין וועלכער זיי ליקענען קאטעגאריש די פעסטשטעלונג פון נאציאנאל-סאציאליסטישען דעפוטאט אין טהירינגער לאנדסטאג זויקעל, אז „יודישע קור-געסט זענען אין טהירינגען נישט געוואונשען". אין דער געמיינזאמער ערקלערונג ווערט פעסטגעשטעלט, אז קיין שום פרעמד-לענדישע בעזוכער פון די קור-ארטען, האטעלן און סאנאטאריומס אין טהירינגען זענען קיינמאל נישט בעלעסטיגט געווארען און ווערען תמיד זעהר גערן געזעהן.

די „ווילנער"
בעזעצען זיך אין וויען

פראג. (יטא) נאך א רייה ערפאלגרייכע גאסטשפילען אין ברון און מעהר.-אסטראו איז די „ווילנער טרופע" אונטער דער לייטונג פון א. י. קאמען און ד"ר אסקאר ראזענפעלד אנגעקומען קיין פראג, וואו זי האט געגעבען דריי פארשטעלונגען אין טשעכישען קאמער-טעאטער. אין א געשפרעך מיט'ן יט"א קארעספאנדענט האט דער דירעקטאר פון דער טרופע ה' שטיין ערקלערט אז אין הערבסט, ה. י. וועלען זיך די „ווילנער" בעזעצען אין וויען, וואו זיי וועלען גרינדען א סטאבילען „אנסאמבל-טעאטער". עס ווערען איצט געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט עטליכע מיטגלידער פון די „ווילנער" אין ניו יארק וועגען בעטייליגען זיך מיט דער „ווילנער טרופע".

דער בייזער גייסט פון ארץ-ישראל

הײנטער ירושלים שטעהט דער פאלאץ פון לאטיינישען פאטריארך, וועלכער רעזידירט דארט זינט גאנץ אלטע צייטען. לעצטענס האט אין דעם דאזיגען פאלאץ רעגירט א לענגערע צייט דער פויפסטליכער רעפרעזענטאנט בארלאסינא. כאטש אין ארץ-ישראל זענען פאראן נאר ארום 80.000 קריסטען און די קאטאליקען בילדען נאר א קליינע מינדערהייט פון די קריסטען, האט בארלאסינא פינידעסטוועגען בעוויזען צו ערווערבען פאר זיך אן'איינפלוסרייכע פאזיציע אין א"י און האבען א ווירקונג אויף די רעגירענדע ספערען פון לאנד.

ווי בעקאנט איז בארלאסינא לעצטענס אפגערופען געווארען פון פאלעסטינא, צוזאמען מיט זיין בעל-יועץ בישאף פעלינגער.

אויף די שפאלטען פון דער וויענער צייטונג „די שטימע" כאראקטעריזירט איהר פאלעסטינישער קארעספאנדענט די טעטיגקייט פון בארלאסינא'ן אויף פאלגענדען אופן:

בארלאסינא האט אנגעפיהרט מיט א גרויסען אפאראט פון קורבען, קלויסטערן, שולען, פילאנטראפישע אינסטיטוציעס, וועלכע האבען געבראכט צום אויסדרוק די מאכט-לאגע פון זיין פאליטיק און זי מאקע אויסגעפיהרט אויך. ער האט געפיהרט א ברייטע קאטוילישע פראפאגאנדע און מיט אלע כחות האט ער געשטערט די יודישע ארבייט. געוויסע פרטים פון זיין דאזיגער שטילער און געהיימניספולער טעטיגקייט זענען בעקאנט. איינע פון זיינע אנטי יודישע מעשים אין ארץ-ישראל איז געווען זיין אראבישע איבערזעצונג פון בעקאנטען פאמפלעט „חכמי ציון" וועגען דעם, אז די יודען האבען געשאפען א פלאן צו בעהערשען די גאנצע וועלט. די דאזיגע אראבישע איבערזעצונג איז געווען געדרוקט אין זיין ארגאן און האט געזאלט ערשיינען אין בוך-פארם. די רעגירונג האט אבער פערוועהרט צו פערשפרייטען דאס ביזווילינגע ווערק.

ווען הערצל'ס זוהן האט זיך געשמדט האט בארלאסינא'ס צייטונג פערעפענטליכט א גאלינגע נאטיץ אויף דער טעמע, און דערמאלט איז איינער פון די יודישע זשורנאליסטען אין א"י געפאלען אויף דער נישט-קלוגער המצאה אפצודרוקען אין „דואר היום" אן'ארטיקעל וועגען קריסטוס'עס אפשטאמונג. דורכלייענענדיג דעם ארטיקעל האט בארלאסינא געזאלט זאגען: „דער דאזיגער יוד דארף פערברענט ווערען". דערויף האט ער זיך געווענדעט צו אלע רעפרעזענטאנטען פון דער קריסטליכער רעליגיע אין א"י, און האט זיי גערופען צו פראטעסט, פאדערנדיג די הארבסטע שטראף פאר דעם יודישען זשורנאליסט. די יודישע אפיציעלע קרייזען האבען דעמאלט ערקלערט אז זיי האבען נישט קיין שום שייכות מיט'ן ווילדען איינפאל פון מיטארבייטער פון „דואר היום", אבער בארלאסינא האט געקאכט און געזאטען פון כעס. בארלאסינא האט זינט דאן פערשארפט דעם קאמף געגען די יודען.

עס איז אבער זיכער, אז דער עפיזאד מיט'ן יודישען זשורנאליסט איז נישט געווען די איינציגע סיבה פון דעם פאטריארכ'ס פערביסענקייט.

בארלאסינא'ן האט זיך שטענדיג איינגעגעבען דורכצופיהרען דעם פאסטולאט, אז יודען זאלען נישט רעפרעזענטירען, אלס קאנסילען פון קאטוילישע מליצות אין א"י. ווען אין אויגוסט 1929 זענען אויסגעבראכען די בלוטיגע אונרוהען און די קאטוילישע פרעסע, אינספירירט דורך די רוימיש-קאטוילישע ספערען אין פאלעסטינא נישט געשטאנען אויף דער זייט פון די בעפאלענע. די דאזיגע פרעסע האט זיך אפילו בעמיהט צו באגאטעליזירען די שוידערליכסטע אנפאלען אויף די יודען. און דאס איז געמאכט געווארען מיט גאנץ דורכזיכטיגע כוונות. דערביי דארף מען דערמאנען, אז באלד נאך די בלוטיגע רציחות האט דער פארשטעהער פון אבוסיניען און דער פעלקער-ליגע אויסגעדריקט זיין בעדויערען, וואס די רעפרעזענטאנטען פון קריסטענטום אין היילינגען לאנד האבען אנשטאט נעגענצוווירקען דער בלוט-גירונקייט, פלאנמעסיג נאך געהעצט די אראבער געגען די יודען.

אין דער לעצטער צייט האט בארלאסינא זיך ארויפגעווארפען אויף אן'אנדער געביט. ווען אין א"י האט פערבראכט די שאו-קאמיסיע, און די אראבער האבען ארויסגערוקט די פראגע וועגען דער „שטערליכקייט" פון פערקויף פון ערד צו יודען, האט בארלאסינא איינגעקויפט 3 אראבישע דערפער, דעריבער א דארף נישט ווייט פון פינף יודישע קאלאניעס. די דאזיגע יודען-שכנ'ישע ערד האט שוין לאנג געוואלט אפקויפען דער קרן-קימת.

דערווייל ווייס מען נאך נישט, וואס עס זאל בעדייטען דאס איינקויפען דורך די קריסטען ערד, נישט ווייט פון יודישע קבוצות. די קאטוילישע אראבער אין א"י, די רייכע הענדלער פון „בית לחם" און פערמעגליכע לייט אין דער דאזיגער געגענד, דארפען נישט די דאזיגע ערד-שטחים.

די סיבה פון דער קאטעגאריזשער פאדערונג אפצורופען בארלאסינא'ן פון א"י האט מאקע געזאלט זיין זיין לעצטע טאט כידוע האט די אראבישע עקזעקוטיווע אלס סימן פון פראטעסט צוליב דעם, וואס די אראבישע דעלעגאציע האט אין לאנדאן נישט דערגרייכט דאס, וואס זי האט געוואלט, פראקלאמירט א שטרייק אויפ'ן 16. מאי איבער גאנץ א"י. דער שטרייק האט געדארפט ארומנעמען אלע אראבער אהן אונטערשייד פון רעליגיע און צוגעהערינקייט. געוועהנליך האט קיינער נישט געקאנט פאראויסזעהן דעם פערלויף פון גענעראל-שטרייק. און אזא מאמענט האט בארלאסינא געפונען פאר נויטיג ווידער צו העצען געגען די יודען. און דער פאקט האט געווירקט דערצו, אז א"י זאל ענדליך פטור ווערען פון דעם צורר היהודים. מ'דארף דערביי זיך נישט טועה זיין און מיינען, אז יודען האבען דא צוגעטון זייערם א האנד. בארלאסינא'ס אפרופען פון א"י איז איבערינענס א פועל יוצא פון א לאנגען קאנפליקט, וואס האט אנגעהאלטען צווישען וואטיקאן און ענגלאנד. דער קאמף האט עפעס אנגענומען גאנץ מיאוס'ע פארמען.

צי דער פויפסט וועט בעשטימען א שטעל-פערטרעטער פון בארלאסינא'ן אין א"י, און צי ער וועט זיין בלויז א פאליטיקער, אדער בלויז א גייסטליכער, — וועט בעוויזען די נאהענטע צוקונפט.

סענסאציאנעלער „יודישער פראצעס" אין ווינער געריכט

ארום דעם „דייטשען סטודענטען-געזעץ" אין ווינער אוניווערסיטעט

דאס בעריהמטע אנטיסעמיטישע געזעץ איז איבערגעשיקט געווארען אין האנסטיטוציאנעלען טריבונאל.

וויען. (יטא) אין הינגען שטראף-געריכט איז פארגעקומען א סענסאציאנעלער פראצעס געגען שעף-רעדאקטאר פון דער „וויענער זאנטאגס- און מאנטאגס-צייטונג" רעגירונגס-ראט ערנסט קלעבינגער. ער איז אנגעקלאגט געווארען פאר פערעפענטליכען אין דער דערמאנטער צייטונג אן'ארטיקעל, אין וועלכען עס איז זעהר שארף קריטיקירט געווארען דער רעקטאר פון וויענער אוניווערזיטעט פראף. ד"ר גלייספאך פאר דעם „נייעם סטודענטען-רעכט", וועלכען ער האט איינגעפיהרט און לויט וועלכען די סטודענטען ווערען איינגעטיילט אין דייטשען און נישט-דייטשען און דערביי קאנען נאר די יודישע סטודענטען (אפילו משומדים) פערשריבען ווערען אין רעגיסטער פון דער דייטשער נאציאנאליטעט. די פראקוראטור האט אין דעם ארטיקעל איינגעזעהען א בעליידיגונג פון אקאדעמישען סענאט און רעקטאר פון אוניווערזיטעט.

דער בעשולדיגטער ערנסט קלעבינגער האט זיך פערטיידיגט און צוו. אנד. ערקלערט, אז ער איז פאר'ן ארטיקעל פולשטענדיג פעראנטווארטליך. ער איז אבער נישט מודה, אז דער ארטיקעל זאל האבען ענטהאלטען וועלכע עס איז בעליידיגונגען. דערביי האט ה' קלעבינגער ווידער שארף קריטיקירט דאס נייע „סטודענטען-רעכט" און אויפגעוויזען, דאס בעת פון איין זייט פיהרט איין דער אנטיסעמיטישער רעקטאר א בולט'ע דיסקרימינאציע פון די סטודענטען לרעה פון די יודען, קומט ער פון דער אנדערער זייט צו בארא ראטשילד און גיט פאר איהם ערקלערונגען, וואס בעאבזיכטיגען צו בערוהיגען די יודישע קרייזען, פון וועלכע מען בעקומט געלד פאר'ן אוניווערזיטעט. מיט דער פראגע פון דעם נייעם סטודענטען-געזעץ, ערקלערט ה' קלעבינגער, דארף זיך קודם כל בעשעפטיגען דאס קאנסטיטוציאנעלע געריכט מיט'ן צוועק פעסטצושטעלען, צי אין דערמיט נישט איבערגעשריטען געווארען די עסטרייכישע קאנסטיטוציע. ווייטער האט ה' קלעבינגער אין זיין פערטיידיגונגס-רעדע אנגעוויזען, אז ווען ער וואלט געדארפט רעדען וועגען די בערדינסטען פון יודען פאר דער וויענער אוניווערזיטעט, וואלט ער געדארפט שרייבען די אוניווערזיטעטס-געשיכטע פון די עלטסטע צייטען פון איהר עקזיסטענץ. עס איז קיין ספק נישט, אז ווען דאס סטודענטען-רעכט פון רעקטאר גלייספאך וואלט פערפליכטעט פון לאנג, וואלטען נישט געקאנט צוגערעכענט ווערען צו דער „דייטשער סטודענטענשאפט" פיל וועלט-בערוהמטע געלעהרטע, נאבעל-לאורעאטען, וואס האבען ווייט און ברייט פערשפרייט דעם גוטען נאמען פון דער וויענער אוניווערזיטעט. דער אנגעקלאגטער ווייזט אן, אז צום „אוניווערזיטעטס-פיהרער", וועלכען עס האט ארויסגעגעבען דער איצטיגער רעקטאר, איז בייגעלייגט א בעזונדערע רשימה פון פראפעסארען, וואס „נעהערען צו דער יודישער ראסע אדער זענען פון יודישער אפשטאמונג". דאס דארף בעטראכט ווערען אלס שאנדע פון דער וויענער אוניווערזיטעט. לסוף לייגט פאר דער אנגעקלאגטער, אז דאס געריכט זאל איינלאדען דעם רעקטאר פראף. גלייספאך און דעם בארא לואי ראטשילד, כדי אויסצוהערען זייערע ערקלערונגען.

דאס געריכט האט זיך געשטעלט אויפ'ן שטאנדפונקט פון אנגעקלאגטען און בעשלאסען איבערשיקען די פראגע אין קאנסטיטוציאנעלען טריבונאל, כדי דער לעצטער זאל פעסטשטעלען, צי שטעהט נישט דאס נייע „דייטשע סטודענטען-געזעץ" אין סתירה מיט דער עסטרייכישער קאנסטיטוציע.

——=0§0=——

„עמעס" פאדערט, אז יודישע קאלעקטיוון זאלען זיך בעשעפטיגען מיט האדעווען חזרים

מאסקווע, (יט"א)

דער מאסקווער „עמעס" איז ארויס מיט א זעהר לאנגען ארטיקעל, אין וועלכען ער פאדערט, אז מען זאל צווינגען די יודישע קאלעקטיוון און די קאלאניעס, זיי זאלען אנהויבען זיך בעשעפטיגען מיט האדעווען חזירים אויף א ברייטען מאסשטאב. די צייטונג ווייזט אן, אז די יודישע לאנדווירטשאפט איז א טייל פון דער אלגעמיינער סאוויעטישער פאלקס-ווירטשאפט, וואס לעבט איצט דורך א שארפען מאנגעל אין פלייש און אין פעטס. דאס גאנצע לאנד נעמט זיך איצט צו חזירים-צוכט, און „די יודישע קאלאניעס דארפען דערפאר אין דער ערשטער ריי האדעווען חזירים פערגעסענדיג דאס אנגעזעהנסטע ארט", זאגט דער „עמעס".

אפטימיסטישע סטאטיסטיק פון סאוויעטישער „ארט"

מאסקווע, (יט"א)

דער סאוויעטישער „ארט" האט דורכגעפיהרט א ספעציעלע סטאטיסטיק, אויפ'ן יסוד פון וועלכער עס ווערט פעסטגעשטעלט אין איצט-פערעפענטליכטען בעריכט, אז אין צוויי יאהר ארום, צום סוף פון סאוויעטישען פינף-יעהריגען אינדוסטריעלען פלאן, וועט אין גאנץ סאוויעט-פערבאנד נישט זיין קיין איינציגער דעקלאסירטער יוד. די סטאטיסטיק פון „ארט" בעווייזט, אז אין יאהר 1932/33 וועט די צאהל יודישע ארבייטער זיך פערגרעסערען אויף 74 פראצענט. די צאהל קוסטארען — אויף 23 פראצ. און די צאהל ערד-ארבייטער — אויף 70 פראצ. עס וועט ביז דאן נישט בלייבען קיין איין יוד קיין הענדלער און אויך קיין איין דעקלאסירטער. די סטאטיסטיק זעהט אויך פאראויס, אז אין יענעם יאהר, צום סוף פון פינף יעהריגען אינדוסטריעלען פלאן, וועלען אין סאוויעט פערבאנד בלייבען בלויז קארגע 8 פראצענט ארבייטסלאזע יודען.

לעזט און אבאנירט
דאס
„לאדזשער טאגעבלאט".

געשטארבען פרעזעס פון סלאוואקישער „אגודת ישראל"

פראג, (יט"א)

אין עלטער פון 61 יאהר איז אין נימרא געשטארבען דער פרעזעס פון דער סלאוואקישער „אגודת ישראל" אברהם קאץ, דער רעדאקטאר פון דער ארטאדאקסישער צייטשריפט „מחזיקי הדת".

Dr. JÓZEF LIEBESKIND
Marienbad Dom Hungarja

לאנד-צוזאמענפאהר פון „וויזא-פערבאנד" אין רומעניע

בוקארעסט. (יטא) דא איז פארגעקומען א לאנדעס-קאנפערענץ פון רומענישען „וויזא"-פערבאנד ביים צאהלרייכען אנטייל פון גאנצען לאנד. געעפענט דעם צוזאמענפאהר האט די פארזיצענדערין פרוי סעלמא מארגעריט מרי-גליות. עס זענען געהאלטען געווארען בעגריסונגען פון דער יודישער אגענץ (ד"ר פילדערמאן) און פון אנדערע יודישע ארגאניזאציעס און געזעלשאפטען. נאכ'ן אויסהערען די בעריכטען און אננעמען די רעזאלוציעס זענען געוועהלט געווארען נייע אויספיהר-ארגאנען פון „וויזא".

——:0:——

לאָדז
25 יוני 1930.
זון אויפגאַנג 3,16
זון אונטערגאַנג 7.59
מיטוואָך, כ"ט סיון תר"ץ
פ' קרח

טאָג-כראָניק

דער פּאָבאָר
ווער דאַרף זיך היינט צו שטעלען.

היינט מיטוואָך דעם 25 יוני דאַרפען זיך צושטעלען צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1 (זאַקאָנטנאַ 82) די געבוירענע אין יאָהר 1909 פון 11-טן קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט —

OPRZ

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2 (אַגראָ-ראָווע 34) דאַרפען שטעהן די געבוי-רענע אין 1909 וואָס וואוינען אין 14 קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט —

ŁUWZ

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 יאָהר-גאַנג 1909, און עלטערע וועלכע וואוי-נען אין לאָדז און זענען איינגעשריבען אין די ליסטעס פון פּאָבאָראָווע אין אַנדערע פּאָוויאַטען.

פון לאָדזער האַנדעלס-געריכט

באַנקראָט, נאַדזאָר און רעגולאַציע

(§) געלעמען האָט דאָס האַנדעלס-גע-ריכט געשטעלט מאונטער אַנ'אויפאַר-לאַשטש די פירמע „ב. קאָמאַר" און איהר בעזיצער באַלעסלאַוו קאָמאַר. דער אויפאַרלאַשטש איז בעשטימט געוואָרען אויף דער פאָדערונג פון קרעדיטאָר שלמה זילבערבערג.

קאָמאַר האָט ביז נישט לאַנג צוריק געפיהרט בשותּפות מיט איינעם ריבאַר-קעוויטש אַ בער אויף עק פּיעטריקאָווער און 6. שערפּיען אונטער דעם נאָמען „וויקטאָריא". צוליב שלעכטע געשעפטען איז דער בער ליקווידירט געוואָרען. אַז עס זענען געבליבען חובות, האָבען די קרעדיטאָרען זיך געווענדעט צו ב. קאָ-מאַר'ן ער זאָל דעקען זיינע פערפליכטונ-גען. זיין פערלאַנג איז אָבער נישט בע-פרידיגט געוואָרען און אין רעזולטאַט איז געקומען דער באַנקראָט.

אַלס קוראַטאָר איז נאָמינירט געוואָ-רען אַרוו. ב. פּילנא, ריכטער-קאָמיסאַר איז יאַקאָב העכט.

* * *

צום צווייטען און לעצטען מאָל איז פּראָלאָנגירט געוואָרען דער „נאַדזאָר" אויף ווייטערדיגע 3 חדשים דער פּיר אַ „וואָל אינדוסטריע ס. באַרשטשינסקי און שותּפים".

זינט די פירמע גענוסט פון „נאַדזאָר" האָט איהר פינאַנציעלער מצב טיילוויז זיך פערבעסערט, אָבער אַלע פערפליכטונ-גען האָבען ביז איצט נישט געקענט בע-פרידיגט ווערען, וואָרום דער זומער-סע-זאָן איז געווען ווייט נישט גינסטיג.

אויך די אונטערהאַנדלונגען פון דער פירמע צו פערקויפען איהרע באָדען-שטחים, האָבען ביז איצט זיך נישט איינגעגעבען.

* * *

דאָס געריכט האָט בעשטעטיגט דעם רעגולאַציע-אָפּמאַך פון דער פירמע י. פאָגעל (פּיעטריקאָווער 13), וועלכע האָט גענאָסען פון אַ „נאַדזאָר". די פירמע רעגולירט אויף 70 פּראָצענט, בעצאָהלט דורך 2 יאָהר און האַלב-יעהרליכע ראַ-טעס.

6 מיליאָן זל. בוי-הלוואה פאַר לאָדז.

דער פינאַנץ-מיניסטער האָט פער-גרעסערט דעם קאָנטינגענט פון קרעדיט פון דער פרעמירטער בוי-הלוואה. דער קרעדיט פאַר לאָדז ווערט פערגרעסערט פון 4 מיליאָן אויף 6 מיליאָן 200,000 זלאָטיס.

אַנ'אַלמנה קאָן פאָדערן די שכירות פאַר דער אורלויב-צייט פון איהר פערשטאָרבענעם מאַן

(§) אַנ'אַלמנה פון אַ פאַבריקס-מייס-טער האָט פערקלאָגט דעם אַרבייטס-גע-בער פון איהר מאַן אין געריכט, מאָה-נענדיג זיך ביי איהם 800 זל. פאַר צוויי חדשים אורלויב צייט, וואָס איהר מאַן האָט נישט אויסגענוצט.

דאָס געריכט האָט צוגעשפּראָכען, אַז די שכירות פון אורלויב דאַרף ווערען אויסגעצאָהלט דער אַלמנה.

אַ יודישע מאַמע מיט 7 קליינע קינדער ווערען משוגע פון הונגער

אויסטערליש שווערע טראַגעדיע אין לאָדז

אויף צו בעשרייבען די גרויזאַמע נויט, וואָס האָט אויסגעשפּרייט איהרע טויט-פליגלען איבער דעם אויסגעמאָ-רעטען לאָדז, דאַרף מען נישט אָנ-שטרענגען די פאַנטאַזיע, ס'איז נישט נויטיג צוגעבראויכען ספּעציעלע שפּראַך-פּליטערלעך, כדי דערמיט צו ווירקען אויפ'ן לעזער.

עס איז שוין געזאָגט געוואָרען, אַז דאָס לעבען איז דער גרעסטער און אינטערעסאַנטסטער ראָמאַן, דער גרוי-לענדסטער שילדערער פון דער נויט און זיינע טראַגישע ווירקונגען.

לאָדז דערצעהלט אַ סך וועגען דעם; די נויט איז איבערצייגט, לאָמיר זי לאָזען קומען צום וואָרט אויף דעם אָרט.

אויף בזשעזשינער 51 איז אַ יודישע פרוי, אַ מאַמע פון 7 קליינע קינדער משוגע געוואָרען פון הונגער, פון פער-צווייפלונג.

שרה רובינשטיין איז איהר נאָמען. איהר מאַן איז אַ יוד אַ בטלן, אַז ער איז אין לאָדז, לעבט ער פון אונטער-שטיצונגען, פון גראָשענס און רחמנות. דאָס ווייב האָט אָנגעהויבען בעקו-מען נערוון-אַטאַקעס, די קינדער זע-נען געוואָרען משונה-ווילד צוליב הונ-גער, — האָט דער יוד שמואל דוד רו-בינשטיין זיך דערמאָנט אין זיין רבי'ן, און איז אַוועק צו איהם. דאָס איז גע-ווען פאַר שבועות. אין דער היים האָט ער איבערגעלאָזט ווייב און קינדער אויף גאָט'ס בעראָט. גאָט צופריעהער און מענשען דערנאָך, האָבען אויסגעהאַל-טען די עלענדע פאַמיליע, וועלכע שמאַכט אין ברויט-בענקשאַפט, דער קאָזשעניצער חסיד לאָזט פון זיך אָבער נישט הערען, קעניג הונגער שפּרייט אויס מיט דער גאַנצער מאַכט זיינע פליגעל איבער די מאַמע און די זיבען קליינע נערוועזע קינדער, וועלכע פאַ-לען אויפ'ס מויל פאַר אַ ביסען ברויט. די שכנים זענען אָרימעלייט און מעהר ווי זיי אַליין האָבען (און האָבען האָ-בען זיי, נעבעך, אויך גאָרנישט), קאָ-נען זיי דער פרוי מיט די ברעקלעך קינדער נישט העלפען.

שבת, אַז אין אַלע שטובען האָט מען ווי עס איז געפּראַוועט דעם יודי-שען רוה-טאָג, האָט שרה רובינשטיין פּלוצלינג דערשפּירט אַ פּושיקרע פּריין ביים האַרצען. זי האָט „געזעהן" איהר מאַן דורכ'ן פענסטער פון צווייטען שטאָק. זי האָט דאַן דאַן אויסגעשאָסען מיט אַ הילכיג-אימה'דיג געלעכטער, אַז אַלע אַרומיגע זענען אויפגעשוידערט געוואָ-רען. ווען שכנים זענען זיך צוזאַמענגע-געלאָפען, האָט שרה געהאַלטען איהר 6-יעהריג טעכטער'ל און דערמיט גע-וואָלט אַראָפּשפּרינגען דורכ'ן פענסטער, כדי „מקבל-פּנים צו זיין" דעם מאַן, וועלכער איז געקומען פון רבי'ן.

אַז מ'האָט איהר געשטערט אין דעם שרעקליכען שריט. אויף די געשרייען ווילד, משוגע, און האָט גענומען האַקען און בראַקען. אַז מען האָט זי בערוהיגט, האָט זי פונסניי געלאַכט און געשרי-גען: „פערברענט מיך, וועט מיר זיין גוט"...

דערמיט האָט זיך נאָך נישט געענ-דיגט. נעכטען האָט זי זיך געוואָלט אַראָפּוואַרפען פון 2-טען שטאָק מיט איהר האַלב-יעהריג קינד. גוטע אָרימע שכנים גיבען אויף איהר אַכטונג. זיי האָבען גערופען אַ דאָקטאָר. האָט ער געזאָגט, אַז די פרוי איז משוגע גע-וואָרען פון הונגער. אויך די קינדער דראָהט אַזאַ געפאַהר.

—:0:—

לאָדזער מאַגיסטראַט מאַכט שטייער-הנחות

(וו) די שטייער אָפּטיילונג ביים מאַ-גיסטראַט האָט בעשלאָסען צו פערקלע-נערען די שטראָף-פּראָצענטער פאַר אָפּ-שלעפּען איינצוצאָהלען קאָמונאַל-שטייע-ערן פון 2 אויף אַנדערטהאַלבען פּראָצענט אַ חודש.

סטאַטיסטיק פון לאָדזער באַנקראָטן

(מ) לויט דער בערעכנונג פון דער סטאַטיסטישער אָפּטיילונג ביים מאַגיס-טראַט זענען אין לאָדזער געריכט איינ-געלאָפען 22 ביטעס וועגען אויפאַר-לאַשטש'ן. בעשטימט זענען געוואָרען נאָר 17 אויפאַרלאַשטש'ן. עס זענען בע-שטימט געוואָרען אין מאַי 18 „נאַדזאָ-רען". אַלזאָ, אין מאַי האָט זיך די צאָהל ביטעס וועגען „נאַדזאָרען" פערקלענערט מיט 7, די ביטעס וועגען אויפאַרלאַשטש'ן מיט 2.

אָרימקייט און קראַנקהייט

(מ) אין די לאָדזער שטאָטישע אַמ-בולאַטאָריעס זענען אין די לעצטע פינף חדשים אומזיסט אונטערזוכט געוואָרען 67,993 אָרימע קראַנקע, ד. ה. מיט 17,403 קראַנקע מעהר ווי אין די זעלבע 5 חדשים פון פאָריגען יאָהר.

די 7 מאַגערע יאָהרען פון יודישען טעאַטער אין אַמעריקא

(געשפּרעך מיט'ן אַרטיסט הערמאַן שעראַדזקי, וואָס וויילט איצט אין לאָדז)

אין לאָדז וויילט איצט דער ליבלינג פון לאָדזער יודישען טעאַטער-פּובליקום הערמאַן שעראַדזקי, אַנ'אַקטיאָר, וואָס איז מיט טויזענדער פעדעם פערבונדען מיט דער שטאָט לאָדז און מיט דער סצענע פון יודישען טעאַטער אין לאָדז.

אין יאָהר 1920 האָט שעראַדזקי פער-לאָזט לאָדז און אָפּגעפאָהרען אויף שטענ-דיג קיין אַמעריקא. און איצט נאָך 10 יאָהר אין אַמעריקא האָט זיך איהם פער-בענקט אַביסעל אַהיים, אַקוקען. אַזוי ווי ער אַליין זאָגט, אויף דעם אַלטען, וואָס איז מיר אַזוי נאָהנט און טייער.

מיר האָבען אויסגענוצט די געלעגענ-הייט פון שעראַדזקי'ס אַ בעזוך ביי אונז אין רעדאַקציע און מיר האָבען מיט איהם פערפיהרט אַ שמועס וועגן מצב

פון יודישען טעאַטער אין אַמעריקא.

— ווען איך בין אָנגעקומען קיין אַמע-ריקא דערקלערט אונז ה' שעראַדזקי — האָבען זיך דאָרט אָנגעהויבען די 7 פעט-טע יאָהר פאַר'ן יודישען טעאַטער. דאָס איז געווען אין יאָהר 1920. געלד איז דעמאָלט געלעגען אין די גאַסען ס'איז געווען האַרט נאָך דער מלחמה. מענשען האָבען נישט געזשאַלעוועט אויף קיין שום זאַך. מענשען האָבען זיך אָנגעטון בלערליי תענוגים, איז ממילא אויך גע-ווען אַ גוטע צייט פאַר'ן יודישען טעאַ-טער... דער אַמעריקאַנער יוד, וואָס איז אַזוי שטאַרק צוגעבונדען צו דער אַלטער היים האָט אַ געוואַלדיגען שטאַרקען סענ-טימענט פאַר אַלץ, וואָס דערמאָנט איהם אין דער אַלטער היים. האָט דאָס יודי-שע טעאַטער געזשוימט און געשטעלט פּיעסען ביי אויספערקויפטע הייזער. די טעאַטער-דירעקטאָרען האָבען אָבער גע-מיינט, אַז אייביג וועט אַזוי זיין און נישט געזאָרגט דערפאַר צו דערהאַלטען דאָס פּובליקום ביים טעאַטער, איז מילא, לאַנג מען האָט געשאַרט געלד אין די גאַ-סען, איז אַ ביסעל געלד אויך אין יודי-שען טעאַטער. אָבער מיט'ן אָנהויב פון יאָהר 1927 האָבען זיך פאַר אַמעריקא אויסגעלאָזט די 7 פעטע יאָהר, און די כוואַליעס פון אָקעאַן האָבען אויסגעשפּי-גען אַזעלכע מאָגערע און דאַרע זיבען קיה, וועלכע האָבען אָנגעהויבען צו ברענ-גען די ערשטע גרוסען, אַז אויך דאָ ביי אונז אין אַמעריקא, גרייט זיך אַ שטורם פון ווירטשאַפטליכען קריזיס. עס האָט אָנגעהויבען צו ווערען שלעכטער און שלעכט. מענשען האָבען גענומען שפּאָ-רען דעם סענט און מען האָט שוין אָנגע-הויבען מקמץ צו זיין אויף פערגעניגענס. און זעלבסטפערשטענדליך איז דאָ דאָס יודישע טעאַטער געוואָרען די ערשטע כפּרה. מען האָט זיך אָנגעהויבען מיישב צו זיין, ווי מען זאָל פערברענגען ביי אונז פאַר די 50 סענט אויף פערגעניגענס, וואָס מען האָט אַריינגעשטעלט אינ'ם וואָכען-בודזשעט. און מען איז גע-קומען צום אויספיהר, אַז פאַר די 50 סענט קאָן מען פערברענגען עטליכע שעה אין די הערליכע קינאָ-לאָקאַלען פון קלאַנג-פילם. מען קאָן דערפאַר זעהן די בעסטע און שענסטע ענגלישע וואָרע-ווילס, וואָס פערבלאָזען דאָס מענשליכע אויג. די יודישע טעאַטער-דירעקטאָרען האָבען נישט געזאָרגט פאַר'ן יודישען טעאַטער. דער רעפּערטואַר האָט קיינעם נישט צופרידענגעשטעלט. מען האָט זיך געלאָזט אויף נייע מאָדערניסטישע ווע-גען, מען האָט גענומען אָפּערעטען פון דער פרעמדער סצענע, אָהן אינהאַלט, אָהן פאַבולע, אָהן ספּור המעשה. דעם יוד פון אַלטען דור האָט עס נישט געצויגען, ווייל ער וויל זעהן יודיש טעאַטער, יודישע זאַכען און לכל הפּחות אַ זאַך מיט אַנ'אינהאַלט. דער יונגער דור האָט ווידער אַזעלכע אָפּערעטען געקאָנט זע-הען אויף דער ענגלישער סצענע ביי אַ בעסערען צוזאַמענשפּיל און ביי אַנ'אָהן ערך רייכערער אויסשטאַטונג און פאַר ווייניגער געלד. האָט דאָס יודישע טעאַ-טער געמוזט אָנהויבען צו וועגעטירען, און אויב עס האַלט זיך נאָך ווי עס איז, איז עס פיל צו פערדאַנקען דעם לייטמאָה פון דער יודישער אַרטיסטען-אוניאָן, גלוסקין, הגם איך בין נישט אינגאַנצען מסכים מיט איהם.

אויף דער פראַגע, צי ער וועט אויפ-טרעטען אין פּוילען, האָט אונז הערמאַן שעראַדזקי געענטפערט, אַז קומענדיג קיין פּוילען, האָט ער בכלל נישט גע-קלערט וועגען דעם. ער איז געקומען נאָר אויף 10 וואָכען. צום ווינטער-סעזאָן וועט ער מן הסתם ווייטער שפּילען מיט מאַלי פּיקאָן, ווי ביז איצט. קומענדיג אָבער זונטאָג אין „פילהאַרמאָניע", און זעהענדיג, וואָס פאַר אַ היימישע און וואַ-רעמע אויפנאַהמע עס האָט איהם גע-מאַכט דאָס יודישע טעאַטער-פּובליקום, וואָס געדענקט איהם נאָך פון די אַמאָ-ליגע צייטען, וועט ער נישט קאָנען בכּוח שטעהן דעם נסיון און אויב עס וועט זיך מאַכען אַ געלעגענהייט אַמאָל אויפצו-טרעטען אויף דער סצענע פון יודישען טעאַטער אין פּוילען, וועט ער עס טון מיט פערגעניגען. צום ווינטער-סעזאָן, ווי געזאָגט, וועט הערמאַן שעראַדזקי בעה"ו אונבעדינגט צוריקפאָהרען קיין ניו-יאָרק.

—:0:—

פערקויפטע נשמות
שפּאַנענדער ראָמאַן

(83 פאָרטזעצונג)

— צום טייוועל, דאָ איז זי אויך נישטאָ, — האָבען די רויבער געשריגען פערביטערט, — וואו איז זי אַהינגעקומען, לאָמיר זוכען צווישען די פיגורען.

די געפאַהר האָט זיך דערנעהנטערט. טאָני האָט גע-פיהלט, אַז זי מוז זיך טיפער אַראָפּלאָזען, נישט קוקענ-דיג דערויף, וואָס די לופט איז אַזאַ שווערע.

פערבייסענדיג די ציינער האָט זי זיך אַראָפּגעלאָזט עטליכע טרעפּלעך נידריגער. דאָ האָט זי בעמערקט, אַז זי געפינט זיך אין אַ קליינעם רוים. דאָ איז שוין געווען עטוואָס טרוקענער, זי האָט אָבער נישט בעמערקט קיין שום אויסגאַנג.

אפשר איז דאָס געווען אַנ'אָרט צו בעהאַלטען קאָסט-באַרע זאַכען, ווייל סאַווע'ס הויז איז פון תמיד אָן געווען אַ אָרט פון גרויסע פערמעגענס.

זי האָט זיך געפיהלט פון מינוט צו מינוט ערגער, זוכענדיג דערווייל אין דער פינסטער עפּעס אַ עפענונג, דורך וועלכער זי זאָל זיך קאָנען אַרויסקריגען.

פּלוצלינג האָט זי אָנגעטאַפּט אַ זייל, אויף וועלכען עס האָט זיך געהאַלטען דער גאַנצער רוים.

טאָני האָט פערשטאַנען, אַז דער זייל מוז זיין אַ הוילער און אינוויינינג געפינט זיך מסתּמא אַ עפענונג, דורך וועלכער עס שטראָמט אַריין בעסערע לופט.

דער זייל האָט זיך אַ דרעה געטהון און זי איז שוין געווען אינוויינינג. זי האָט געפיהלט, ווי זי געהט מיט אַ שמאָלען וועג.

דאָ האָט זיך געמוזט געפינען אַ קאַנאַל, ווייל די לופט איז שוין געווען אַ ריינערע. עס איז געווען שטאָק-פינסטער, טאַפּענדיג האָט זי געפיהלט אונטער דער האַנד אַ מעטאַלענעם קאַסטען.

דורך נייגיר האָט זי געעפענט די דעק. דאָרט זענען געלעגען פערשידענע אוצרות, גאָלד און זילבער און נאָך אַנדערע טייערע זאַכען.

זי האָט צוגעמאַכט דעם קאַסטען. איהר איז יעצט נישט געלעגען אין קאָפּ קיין אוצרות, זי האָט זיך בעסער געוואָלט ראַטעווען פון דער שרעקליכער תּפיסה.

זי האָט ווידער עפּעס דערפיהלט צווישען די פינ-גער. זי האָט ניט געקאָנט דערגעהן, וואָס דאָס איז, כאָטש זי האָט דעם געגענשטאַנד גענומען עטליכע מאָל אין האַנד אַריין, פּלוצלינג האָט זי מורא'דיג אויסגעשריגען!

— אַ שקעלעט! ביינער פון אַ מענש!

זאָל דאָ אַ מענש האָבען געפונען דעם טויט, זוכענ-דיג אוצרות, אָדער?...

אַזאַ גורל האָט אויך געוואַרט טאָני'ן. אַ שוידער איז אַ דורך איבער'ן קערפּער, טראַכטענדיג וועגען דער מעגליכקייט פון אַזאַ סוף.

דאָס אומגליקליכע מיידעל האָט ווייטער געטאַפּט אין דער פינסטער.

זי האָט נישט געפונען קיין שום אויסוועג. זי האָט אַ שווערען קרעכץ געטהון און איז געפאַלען אַ פער'חלש'טע צו דער נאַסער ערד, נישט ווייט פון מענשליכען שקעלעט.

אַ מורא'דיגע שרעק האָט געהערשט אין דאָזיגען פינסטערן קבר. אין דער הויך האָבען די רויבער נאָך אַלץ געזוכט און געזשידעוועט. נישט וויסענדיג, וואו דאָס מיידעל איז פערפאַלען געוואָרען.

קאַפּיטעל 38.
א. פערפיהרעריש נאַלד.

— מיר האָבען עפּעס ענטדעקט, דאָ זענען פערהאַן שמאָלע טרעפּען, — האָבען די מולאַרזשעס אַ רוף געטהון, בעת'ן אויסהאַקען אַ וואַנד.

און ווען די זעלנער זענען אַריין, האָבען זיי טאַקע בעמערקט מאָדנע טרעפּען, וואָס האָבען זיך ווייט געצויגען.

דאָ אַרום האָט טאַקע ברייטשייד זיך געמוזט אַריינ-קריגען אין מיניסטער'ס וואוינונג.

וואָס האָבען זיי יעצט געזאָלט ווייטער טהון?

די אַרבייטער האָבען זיך צוריקגעצויגען, מורא האָ-בענדיג, אַז זיי זאָלען זיך נישט צוזאַמענטרעפען מיט'ן געפעהרליכען ברייטשייד.

דער מיניסטער איז אויך נישט דאָ געווען, די אָפי-צירען האָבען צו איהם געשיקט נאָך ווייטערע פעראָרדנונ-גען. דער מיניסטער האָט בעפוילען אַלעס אָנצוווענדען, כדי צו ענטדעקען די רויבער-נעסט.

דער בעפעהל האָט געמוזט אויסגעפיהרט ווערען, כאָטש די זעלנער זענען געווען איינגעשטעלט און יעטוועדע מינוט האָט מען זיי געקענט בעשיטען מיט אַ האָגעל פון קוילען.

די זעלנער האָבען אָבער געמוזט זוכען.

די ידיעה, אַז מען גרייט זיך אויף אַנ'אָנפאַל אויף ברייטשייד'ן, איז זיך פונאַנדערגעגאַנגען איבער גאַנץ פּאַ-ריז, און טויזענדער מענשען האָבען זיך צוזאַמענגעקליבען פאַר'ן פּאַלאַץ.

מיט לאַמטערנען אין די הענט זענען די זעלנער גע-גאַנגען פאָראויס. פּלוצלינג האָט זיך דער ערשטער פון דער רייה אָפּגעשטעלט.

— ווייטער!, ווייטער!, — האָבען די אָפיצירען בע-פוילען.

— מען קען נישט ווייטער געהן, — איז געפאַלען אַנ'ענטפער — דער אַ דורכגאַנג איז פערשטעלט. עס האָט געמוזט עפּעס אַראָפּפאַלען.

(פאָרטזעצונג קומט)

בעלאַסטענדע און מילדערנדע ערקלערונגען פון די עדות אויפ'ן גרויסען פּאָבּאָר=פּראָצעס אין לאָדז

צווייטער טאָג פון די סענסאַציאָנעלע פערהאַנדלונגען

(§) דער גרויסער פּאָבּאָר=פּראָצעס אין לאָדז האָט נעכטען, אין צווייטען טאָג פון די פערהאַנדלונגען, צוגעצויגען אַנ'אונגעהויערען גרויסען עולם, וועלכער האָט זיך מיט שפּאַנונג צוגעהערט צו די פערהאַנדלונגען.

אַלס ערשטער עדות איז אויסגעהערט געוואָרען דער וואַכמײַסטער פון דער זשאַנדאַרמעריע באָכענעק.

אין 1928, ערקלערט ער, ווען דער סערזשאַנט סוויסטאַטש האָט געפעלשט פּאָבּאָר=ליסטעס, האָט די זשאַנדאַרמעריע בעזונדער'ס אַכטונג געגעבען אויף די מיליטער=פּערזאָנען אין דער פּ. ק. או. דאָן איז ענטדעקט געוואָרען דער שווינדעל מיט אַדאָלף דאַובע, דערבײַ האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז אין דער עווידענץ האָט דאַובע געהאַט דרײַ קאַטעגאָריעס „א", „רע" און „צע"=2. דאַובע, איז אַרעסטירט געוואָרען און בעת'ן פערהער האָט ער ערקלערט, אַז ער איז אונטערזוכט געוואָרען דורך אַ מיליטערישען דאָקטאָר אין דער וואוינונג פון אַ געוויסען לענגאַ אַנדזשעיאַ 32. בעת'ן פערהער האָט דאַובע זיך פערפּלאָנטערט אין די ערקלערונגען און האָט אָנגעהויבען ווײַנען.

פּראָקוראָר: צי האָט דאַובע געשריבען אַ בריף צו זײַן פאָטער אונטער אײַער דיקטאַט?

ראַטמײַסטער: ניין.

דער עדות מאַיאָר אַנדרוסאָוו ערקלערט, אַז ער געדענקט ווייניג וועגען דעם ענין.

קאַפּיטאַן לוטאָמסקי טענה'ט, אַז אין 1927 איז אָנגעקומען אַ קאָנפידענציאַנעלע מעלדונג, אַז די בענטשקאָווסקאַ פירט אַנ'ענערגישע

שפּיאָנאַזש-אַרבייט

צום שאַדען פון דער פּוילישער מלוכה. בענטשקאָווסקאַ איז דאַן גענומען געוואָרען אויף אָבסערוואַציע. דערבײַ איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז זי שטעהט אין קאָנטאַקט מיט מיליטערישע פערזאָנען, אַז זי פערנעמט זיך מיט פּאָבּאָר=מאַכערײַ. וועגען לענגאַ'ן האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער איז געשטאַנען אין פערבינדונג מיט מיליטערישע מענשען און, אַז ער האָט בעפרײַט אויף אַנ'אונלעגאַלען אופן דאַובע'ן. די בענטשקאָווסקאַ איז געווען אין פערבינדונג מיט מאַיאָר וואָלאָשינאָווסקי און קאַפּראַל רוראַק.

די בענטשקאָווסקאַ שטעלט זיך דאַן אויף און פרעגט דעם עדות: וואָסערע רעזולטאַטען האָט געבראַכט די אָבסערוואַציע איבער מיר? צי איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז איך בין געגאַנגען מיט סחורות צו דער פרוי פון קאַפּיטאַן און צו דער קראַנקען=שוועסטער פון מיליטערישען שפּיטאָל?

עדות: דאָס געדענק איך ניט.

דער סערזשאַנט סוויסטאַטש ערקלערט, אַז ער געדענקט ניט דעם ענין מיט דאַובע'ן.

דער עדות משה בראַקמאַן גיט אָפּ ערקלערונגען, וואָס זענען אויך פיל אינטערעסאַנט, אַז ער איז געזעסען אין תפיסה אויף קאָפּערניק=גאַס פאַר אַ בּיזווילינגען באַנקראָט און פון דער תפיסה האָט ער אָנגעשריבען אַ בריף צום אויספאָרשונגס = ריכטער, בכן ער ווייס אַ סך טשיקאַווע זאַכען וועגען דער פּאָבּאָר=אַפערע, וועגען וואָס ער וויל אָפּגעבען ערקלערונגען.

דאָ דערצעהלט בראַקמאַן, אַז זיצענדיג אין תפיסה צוזאַמען מיט'ן אַלטען סערעיסקי'ן האָט ער געהערט רעדען נאָר פון דער פּאָבּאָר=אַפערע. אַז מילשטיין איז געקומען אין דער תפיסה אַרײַן האָט מען אויפסניי גערעדט וועגען דעם פּאָבּאָר=שווינדעל. וועגען דער אַפערע האָבען אויך גערעדט אײַנער קראַשניצקי און רודניצקי. די בענטשקאָווסקאַ קאָן ער נאָר פון זעהען.

— פאַרוואָס זענט איהר געזעסען אין תפיסה? — פרעגט דער פּאָרזיצער.

— פאַר אַ בּיזווילינגען באַנקראָט.

— פאַרוואָס האָט איהר זיך ניט געווענדעט צום אויספאָרשונגס = ריכטער, כדי צוריקצוציהען די ערקלערונגען?

— אַנ'אַדוואָקאַט האָט מיר געזאָגט, אַז איצט וועט שוין גאָרניט העלפען. דעם אמת וועט מען זעהן אין געריכט. דערויף ווייזט ער אָן אויף אַדוואָקאַט פּיאָטר קאָהן, וועלכער איז געזעסען אין דער אַדוואָקאַטען = לאָזשע. אַדוו. קאָהן מאַכט אויפמערקזאַם, אַז ער האָט בראַקמאַנ'ען געהייסען טון עפּעס אַנדערש. וועגען לענגאַ'ן האָט ער שלעכט געטענה'ט, ווײַל קראַשניצקי האָט איהם צוגערעדט דערצו, און דאָס איז געפּלאַנט געוואָרען אַ גאַנצען חודש.

אַדוו. קאָהן: צי האָבען סערעיסקי און מילשטיין זיך געטײַלט מיט די מיטאָגען מיט די איבעריגע אַרעסטאַנטען?

— זיי האָבען זיך געטײַלט, ווײַל זיי האָבען געמוזט.

אַדוו. קאָהן: צי האָט איהר געשריבען

אַנאָנימע בריף

צום אויספאָרשונגס = ריכטער?

— ניין, דאָס אַליין האָט ערלעדיגט קראַשניצקי.

אַדוו. קאָהן: צי האָט קראַשניצקי אײַך ניט געזאָגט, אַז פון סערעיסקי'ן און מילשטיינ'ען קאָן מען גוט פערדינען?

— יאָ, ער האָט געזאָגט, אַז ווען ער וועט בעפרײַט ווערען, וועט ער בײַ דעם געשעפט גוט „אָנבײַסען".

אַדוו. שטערלינג: צי געדענקט איהר, ווען דער אַלטער סערעיסקי איז בעפרײַט געוואָרען?

— איך בעט דעם געריכט מיר צו ענטשולדיגען. איך געדענק ניט, דאַמאָלס בין איך אַרומגעגאַנגען ווי משוגע.

אַדוו. שטערלינג: צי האָט איהר גערעדט מיט קאַרמאַזינען וועגען דער פּאָבּאָר=אַפערע?

— קראַשניצקי האָט געבונטעוועט קאַרמאַזינען.

אַדוו. שטערלינג: און מיט קלאָצ'ן האָט איהר וועגען דעם גערעדט?

— ניין, אָבער ער האָט אַליין גוט געוואוסט.

אַדוו. שטערלינג: פאַרוואָס איז קאַרמאַן געזעסען אין טורמע?

— פאַר אַ בּיזווילינגען באַנקראָט.

אַדוו. שטערלינג: צי זענט איהר געווען בײַ סערעיסקי'ן אויף נאַכטעסען?

— איך בעט איבער דעם טאָג. איך בין ניט געווען אויף קאָלאַציע, נאָר דאָס אַליין איז געווען געפּלאַנט דורך קראַשניצקי'ן. קראַשניצקי האָט געזאָגט, אַז ער ווייסט וועגען אַלעם. וועגען סערעיסקי'ן האָב איך געהערט, אַז ער איז זעהר אַ רײַכער מאַן. קראַשניצקי האָט געזאָגט, אַז ער אַליין וועט זיך שוין בעמיהען מען זאָל מיך בעפרײַען פון תפיסה.

אַדוו. שורלײַ: וואָס איז געווען מיט דער ווײַזיט=קאַרט פון דאַובע'ן צו לענגאַ'ן מיט דער אויפשריפט: „שפּריך מיט דעם הערן".

— דאָס אַליין איז געווען פריהער געפּלאַנט.

פּראָקוראָר: צי קענט איהר פּלאַכטשינסקי'ן?

— דאָס ערשטע מאָל וואָס איך הער אַזאַ נאָמען.

דער פּראָקוראָר ערקלערט דאָ, אַז צוליב די סתירות אין משה בראַקמאַנ'ס ערקלערונגען פון אויספאָרשונגס=ריכטער און אין געריכט, — איז ער געצוואונגען צו הײַסען

אַרעסטירען בראַקמאַנ'ען

אַדוו. בוליק איז נעגען אַרעסטירען בראַקמאַנ'ען, מחמת דאָס קאָן זיך שלעכט אָפּשלאָגען אויף דער פּסיכיק פון די איבעריגע עדות.

דער פונקציאָנאַר פון אויספאָרשונגס=אַמט בענקע און פּאָרוטשניק זאַמאָיסקי גיבען דאַן אָפּ זײערע ערקלערונגען, וועלכע טראָגען ניט אַרײַן קײַן נײַעס אין דעם פּראָצעס.

דער פּאָרוטשניק מאַלינאָווסקי פון סקערניעוויצער פּ. ק. או האָט געשיקט קײַן סקערניעוויץ אַ פערטרויליכען בריף מיט דער אָנפראַגע, פאַרוואָס איז ניט דערמאָנט געוואָרען די „קאַרטאַ פּאָוואָלאַניאַ" פון דאַובע'ן אין מיליטערישען ביכעל, וואָס איז דערבײַ מיטגעשיקט געוואָרען. אַנ'אונטערזוכונג האָט בעוויזען, אַז דער נאָמען פון אַזאַ פּאָבּאָראָווע פיגורירט גאָרניט אין דער סקערניעוויצער עווידענץ. דערבײַ איז אויף דער „קאַרטאַ פּאָוואָלאַניאַ" געווען אַ פאַלשער אַמטליכער שטעמפּעל. ער האָט זיך געכאַפּט אַז דאָס איז אַ שווינדעל און ער האָט געהײַסען דעם ענין דערווײַל אָפּוואַרטען. אַ געוויסען טאָג איז צו איהם געקומען שטײַנגערט. ווען ער האָט גערעדט מיט שטײַנגערט'ן, האָט זיך אַנמער די פּענסטער פון פּ. ק. או געדרעהט אַנ'עלטערער ייד. ער האָט געהײַסען דעם ייד אַרײַנפיהרען צו זיך. פון איהם האָט ער אָבער גאָרניט אַרויסגעקריגען, ווײַל אין קאָרידאָר האָט ער

צוריסענע עפּעס אַ פּאַפּירעל

אויף די פראַגען פון פּאָרזיצער און פּראָקוראָר האָט פּאָרוטשניק מאַלינאָווסקי ניט געקענט געבען קײַן ענטפער. ער ערקלערט דערבײַ, אַז ער ווייסט ניט צו וואָס ער איז גערופען געוואָרען אין געריכט אַרײַן. ווען ער האָט געזעהען אויף זײַן רוף צעטעל אין געריכט אַרײַן דעם נאָמען פון בענטשקאָווסקאַ'ן האָט ער געמיינט, אַז ער וועט גערופען אַלס עקספּערט.

א געלעכטער אין זאַל.

דערויף ווערט אויסגעהערט פּלאַכטשינסקי, דער בענטשקאָווסקאַ'ס בײַזער גײַסט, אויף וועמענ'ס טענות עס איז געבויט געוואָרען דער גרעסטער טײל פון בעשולדיגונגס = אַקט. די פערטײדיגער האָבען טאַקע אויף פּלאַכטשינסקי'ס ערקלערונגען געלעגט אַ סך געוויכט און אויף איהם שטאַרק אַכטונג געגעבען.

פּלאַכטשינסקי איז אַנ'אַלפאַבעט. ער האָט מיט דער גאַנצער קאַטעגאָרישקייט ערקלערט, אַז ווען ער איז זעהר לאַנג צוריק געווען אין פּיעטרקאָוו, האָט ער דאָרט פּיל מאָל [illegible] די בענטשקאָווסקאַ, וועלכע האָט איהם איבערגעגעבען, אַז זי מאַכט גאַנץ גוטע געשעפטען מיט דער הילף פון לאָדזער פּאַבּריקאַנטען, און דערפאַר מוט זי זיי טובות בײַ דער מיליטער=מאַכט. ער דערצעהלט אויך, אַז אײנמאָל האָט ער הרם בענטשקאָווסקאַ'ן געטראָפען אין דער צוקערניע „צענטראַל", פּיעטריקאָווער 48, וואו זי האָט זיך אין דער אַנוועזענהייט פון משה בראַקמאַן פאַר איהם געריהמט, אַז אין אַ פּאָר טעג אַרום וועט זי פערדינען אײניגע הונדערט דאָלאַר פאַר בעפרײַען עמיצען פון מיליטער=דינסט.

די דאָזיגע ערקלערונג האָט צווישען די פערטײדיגער אַרויסגערופען אַ מײנונג, אַז די בענטשקאָווסקאַ האָט אײגענטליך מעהר געפּלוידערט וועגען מאַכערײַ, ווי זי האָט פאַקטיש געטון. דערפאַר איז זי לאַנג בעקאַנט אַלס מאַכערקע.

דער וואַכמײַסטער גלאַדזשינסקי איז מודה, אַז ער פּלעגט קומען אין עלזנער'ס דירה, וואו ער האָט גענומען די ערקלערונגען פון פּאָבּאָראָווע עלזנער'ס פאָטער, אַז ער האָט פּלומרשט געוואָלט קויפען סחורה „אויף קרעדיט" בײַ עלזנער'ן, האָט ער ניט צוגעגעבען.

די פרוי פון קאַפּראַל רוראַק האָט דערצעהלט דעם געריכט, אַז זי האָט זיך בעפרײַנדעט מיט הרם בענטשקאָווסקאַ, בײַדע זענען זיי געגאַנגען אין צוקערניעס אַרײַן, און די טעאַטער'ס און זי איז געווען אָפּט בײַ בענטשקאָווסקאַ'ן אין דער הײם. וואָס איהר מאַן האָט געהאַנדעלט מיט דער בענטשקאָווסקאַ ווייסט זי ניט. קײַן

פּרעזענטער

פון דער בענטשקאָווסקאַ האָט זי ניט בעקומען.

די אָרדינאַנסען פון דעם פּאָרוטשניק לאַבענגאַ און מאַיאָר וואָלאָשינאָווסקי האָבען דערצעהלט, אַז בענטשקאָווסקאַ פּלעגט אָפּט קומען צו לאַבענגאַ'ן און וואָלאָשינאָווסקי'ן וועלכע האָבען בײַ איהר גענומען סחורות אויף ראַטעס. נאָר אײנמאָל האָט מאַיאָר וואָלאָשינאָווסקי אַרויסגעשיקט דעם אָרדינאַנס מיט אַ פּעקעל פון דער בענטשקאָווסקאַ. וואָס עס איז געלעגען אינ'ם פּעקעל, ווייסט ער ניט.

דער עדות קאַרמאַזין ציהט צוריק זײַנע ערקלערונגען, וואָס ער האָט אָפּגעגעבען דעם אויספאָרשונגס=ריכטער, בכן ער האָט גערעדט מיט סערעיסקי'ן און אַנדערע, וועלכע האָבען זיך מודה געווען אין דער שולד, און אַז די מיליטער'ס זענען מאַכער'ס.

קאַרמאַזין זאָגט, אַז ער איז געזעסען אין תפיסה 6 חדשים צוזאַמען מיט קראַשניצקי'ן און בראַקמאַנ'ען. זיי האָבען איהם געצוואונגען אָפּצוגעבען די דאָזיגע ערקלערונגען, וועלכע ער ציהט איצט צוריק. אַז ער האָט ניט געוואָלט אַזוי טענה'ן פאַר'ן אויספאָרשונגס=ריכטער, ווי זיי האָבען געוואָלט, האָט קראַשניצקי און בראַקמאַן איהם אומדערבאַרעמדיג

געשלאָגען אין דער צעלע.

האָבען איהם בעגאָסען מיט וואַסער. דערבײַ האָט ער מורא געהאַט צו אַלאַרמירען די תפיסה=דינערשאַפט רעכענענדיג, אַז דאָס וועט אויפרייצען נאָך איהם די גאַנצע קאַמער. בכלל ווייסט ער וועגען גאָרניט און ער האָט מיט קײנעם ניט גערעדט וועגען דער פּאָבּאָר=אַפערע.

דער פּראָקוראָר בעט קאַרמאַזינ'ס ערקלערונגען איבערצושיקען דער פּראָקוראַטור, כדי קאַרמאַזינען צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט צוליב'ן ענדער'ן זײַנע טענות. קאַרמאַזין איז באַלד אַרעסטירט געוואָרען.

דערמיט זענען פערענדיגט געוואָרען די פערהאַנדלונגען.

די מעהרהייט פון שטאָט-ראַט אָנגענומען דעם רעגולאַציע-פּלאַן פון מאַגיסטראַט

דער לאָדזער שטאָט=ראַט ערב די זומער=פעריען

קיהלע שטימונג, קאַרגע דעבאַטן און פלינקע בעשלוסן

דער לאָדזער שטאָט=ראַט פירט איצט זײַן אַרבײַט אין אַ דרעמלענדיגען צושטאַנד. די בענק זענען שוין בעזעצט. עס שמעקט שוין מיט ערב=פעריען. קײַן חידוש ניט דערבײַ, וואָס פאַרטעלע פראַגען, וואָס רופען אַנ'אַנדערש מאָל אַרויס לענגערע דעבאַטען מיט „פאַר" און „נעגען" זענען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאָט=ראַט דורכגעפירט געוואָרען כמעט אונגאַנצען אָהן דער קלענסטער דעבאַטע. דער פּאָרזיצער פרעגט וועגען עס שטימט, עס הויבען זיך הענד און — ערלעדיגט. משמעות, אַז אין גאַס איז היים, איז אָפּגעקיהלט געוואָרען די היץ אין שטאָט=ראַט.

עס זענען איבערגעלײענט געוואָרען אַ פּאָר קאָמוניקאַטען און ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ רעווידיר=קאָמיסיע פון דער קאָמונאַלער שפּאָר=קאַסע. אין דער קאָמיסיע זענען אַרײַן די ראַטמענער האַרטמאַן, ריכטער, מילמאַן, ד"ר פישער און דעפּ. וואַשקעוויטש.

ס'ווערען בעשטעטיגט ענדערונגען אין די פאַרשריפטען וועגען עמעריטור פאַר די שטאָטישע בעאַמטע. דערבײַ איז דורכגעפירט געוואָרען אַדוו. ווײַטמאַנ'ס אַנ'אויסבעסערונג.

אָהן דיסקוסיע איז בעשטעטיגט געוואָרען אין דער צווייטער לעזונג דער מאַגיסטראַט = פאָרשלאַג וועגען נעמען אַ קורצטערמיניגע הלוואה פון 1 מיליאָן זל. אויפ'ן קאַנאַליזאַציע=בוי.

אין גראָד אויף דער רוהיגער זיצונג איז געשטאַנען אַזאַ וויכטיגע פראַגע, ווי דער רעגולאַציע=פּלאַן פון לאָדז. וועגען דעם רעגולאַציע=פּלאַן האָבען, ווי בעוואוסט, שטאַרק מריעש=עולם געווען די לאָדזער הויז=בעזיצער און אינדוסטריעלער. לאַווניק איזרעבסקי האָט פאַרגעלייענט אַנ'אָפּשריפט פון אַ בריף, וואָס דאָס מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַרבײַטען האָט געשיקט צום לאַנד פערבאַנד פון דער גרויס=אינדוסטריע אין לאָדז. דער בריף ענטהאַלט אַ פּוילשטענדיגען אָפּזאָג פון די פּאָסטולאַטען, וואָס די לאָדזער ווירטשאַפטליכע קרײַזען האָבען אַרויסגערוקט און אַ מעמאָריאַל צום מיניסטעריום וועגען רעגולאַציע=פּלאַן וואָס איז אויסגעאַרבײַט געוואָרען אין אויפטראַג פון מאַגיסטראַט. דאָס מיניסטעריום אָנערקענט, אַז דער רעגולאַציע=פּלאַן פון מאַגיסטראַט ענטשפּרעכט פּולשטענדיג די ווירטשאַפטליכע בעדערפענישען פון לאָדז, און איז אין הסכם מיט דער פערארדנונג פון מלוכה=פּרעזידענט.

און דאָ, בײַ דעם פּונקט איז אין שטאָט=ראַט געוואָרען אַביסעל וואַרימער און וואַרים.. די אָפּאָזיציע האָט אויפגעוויזען די חסרונות פון רעגולאַציע=פּלאַן.

דער רעגולאַציע=פּראָיעקט איז לסוף אַקצעפּטירט געוואָרען דורך דער מעהרהייט.

לעגיאָן א.נ. פון בערעק יאָסעלעוויטש איז לאָדז

היינט האַלב 9 אָוועגד קומט פאָר אין לאָקאַל פון רײַזענדער=פערײַן, שענקעוויטשאַ גאַס 3/5 די גרינדונגס=פערזאַמלונג פון יודישען לעגיאָן א. נ. פון בערעק יאָסעלעוויטש אין לאָדז. אַלע פרײַנד און סימפּאַטיקער פון דעם ראַזינגען לעגיאָן ווערען געבעטען צו קומען צו דער פערזאַמלונג.

באָריס טאָמאַשעווסקי און רות רענע איז לאָדז

דאָס לאָדזער יודישע טעאַטער פּובליקום וועט דעם שבת האָבען אַנ'אונגעראַשונג. אויבער אַלע איבעראַשונגען. דער בעוואוסטער אַמעריקאַנער יודישער שוישפּילער באָריס טאָמאַשעווסקי קומט צו אונז אַראָפּ אויף עטליכע גאַסטראָלען. צוזאַמען מיט טאָמאַשעווסקי'ן קומט אונזער ליבע לאָדזער האַרציגע זינגערין רות רענע, וועלכע וועט מיט איהם צוזאַמען אויפטרעטען אין אײניגע נײַע מעאַטער זאַכען.

עס איז מעהר ווי זיכער, אַז דאָס לאָדזער יודישע טעאַטער פּובליקום וועט די דאָזיגע ידיעה אויפנעהמען מיט אַנ'אמת'ער צופרידענהײַט.

שרפה אויף פּיעטריקאָווער 4

די פייערלעשער זענען נעכטען האַלב 12 ביינאַכט אַלאַרמירט געוואָרען צוליב אַ שרפה אויף פּיעטריקאָווער 4.

עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז צוליב אַ פאַפּיראָס, וואָס איז אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון גאַניק פון פּיעטריקאָווער 6, וואָס גרעניצט זיך מיט'ן הויף פּיעטריקאָווער 4, האָט זיך אָנגעצונדען אַ קאַמער מיט האָלץ. די שרפה איז באַלד איינגעלאָשען געוואָרען. דער שאָדען איז אַנ'אונבעדייטענדער.

א גזירה אויף דראָזשקעס

(וו) אין לאָדז האָט זיך נעכטען אָנגעהויבען די גענעראַל-לוסטראַציע פון דראָזשקעס. די דראָזשקעס וועלכע געפינען זיך אין אַ נישט עסטעטישען צושטאַנד וועלען שוין מעהר נישט טאָרען אַרויספאָהרען אויף דער גאַס.

בודזשעט-רעדוקציע

די בודזשעט-קאָמיסיע ביים שטאָט-ראַט האָט אויף איהר מאָנטאָג'דיגער זיצונג ענדגילטיג ערלעדיגט די אַרבייטען איבער דער רעדוקציע פון שטאָטישען בודזשעט.

איבערזיכט פון אָגער'ס

(מ) דער לאָדזער וואָיעוואָדע האָט פעראָרדענט אַנ'איבערזיכט פון 3-יעהריגע אָגער'ס און עלטערע, ווי אויך פון די, וועלכע ווערען אין 1930 אַלט ווערען 3 יאָהר. צו דער איבערזיכט מוזען פאָרגעשטעלט ווערען אַלע דאָקומענטען פון'ם פערד. אין לאָדז וועט דער איבערזיכט פאָרקומען דעם 11, 12 און 14 יולי ד. י.

פּלענאַר-פערזאַמלונג פון דער האַנדעלס-קאַמער.

היינט מיטוואָך 5 נאָכמיטאָג קומט פאָר אַ פּלענום-פערזאַמלונג פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, אויפ'ן סדר היום שטעהען פיל וויכטיגע פראַגען.

די לאָדזער רעווי-שאַפּקע

די פרעהליכסטע און אינטערעסאַנטע געשעהעניש אין היינטיגן זומער-סעזאָן אין די לאָדזער טעאַטערס איז די „לאָדזער שאַפּקע", וועלכע ציהט צו יעדען אָוועגד גרויסע פּובליקום'ס. די „שאַפּקע" ווערט אויפגעפיהרט אין „גראַנד-גאַרטען".

זעלבסטמאָרד.

(§) אויף טושינער 17 איז נעכטען בעגאַנגען זעלבסטמאָרד די 17 יעהריגע פראַנציסקאַ פּאַביאַנסקאַ, אַנ'אַרבייטסלאָזע, די פּאַגאַטאָוויע האָט זי אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

ווער ווייסט?
אַוועקגעקומען אַ 16-יעהריגער יונגערמאַן.

זייט איינינע טעג איז אַרויס פון דער היים דער 16-יעהריגער אברהם, אַ שטומער גייסטיג אונאַרמאַלער בחור, טראָגט אַ קורצען אַנצוג און אַ יודיש היטעל. ווער ס'ווייסט פון איהם ווערט געבעטען צו וויסען צו געבען צו די עלטערן פּאָמאָרסקאַ 35.

א מגפה צווישען... חזירים

דאָס אַגראַר=מיניסטעריום האָט פערבאָטען אַרויסצופיהרען חזירים קײַן טשעכאָסלאָוואַקיען פון לאָסק, לענטשיץ, שעראַדז און סלופּצי, ווײַל די חזירים לײַדען איצט אויף אַנ'אַנשטעקענדע קראַנקהײַט און פּגר'ן אויס מאַסענווײַז.

אויסשטעלונג
פון דער פּאַריזער היגיענישער געזעלשאַפט אין פילהאַרמאָניע

דעם שבת ווערט אין זאַל „פילהאַרמאָניע" געעפענט די אויסשטעלונג פון דער פּאַריזער היגיענישער געזעלשאַפט; די אויסשטעלונג איז פערזעהן מיט צאָהלרײַכע עקספּאָנאַטען אויפ'ן געביט פון היגיענע און געזונדהייט. די אויסגעשטעלטע פּרעפּאַראַטען און מאָדעל פון די מענשליכע קערפּער=טײלען זענען אַזוי פּרעציזע אויסגעאַרבײַט, אַז זיי שטעלען מיט זיך פאָר אמת'ע וואונדער ווערק פון מענשליכער געדולד און חכמה.

די אויסשטעלונג האָט אין דער הײַגער מעדיצינישער וועלט אַרויסגערופען אַ גאָר וואַרעמען אינטערעס.

חדשה בספרות העברית!

יצא לאור זה עתה ספר מדעי-אמנותי יחיד במינו, המענין, מענג ומושך את לב הקורא בתוכנו ובסגנונו, בשם

„המוסיקה בכתבי הקדש, בתלמוד ובקבלה"

מאת י. קיהו

הספר נדפס בהידור על נייר משובח ומכורך יפה. מחיר"ו עם המשלוח 1 דולר. להשינו אצל המחבר

J. Kühn, WIEN XX, Karl Meisslstr. 1

אינזש. אורי גליקליך ווארענט, אַז

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בעשליסט צו קויפען וועלכע נישט איז מאַשין, וועלכען נישט איז אַרטיקל פיל דער טעכנישער בראַנזשע, ווענדעט זיך צוערשט

צו אונז

מיר האָבען די גענעראַל-פערטרעטונג פון פערשידענסטע-ערשטקלאַסיגע, וועלט-בערימטע אויסלענדישע פאַבריקען און דאָס אויסשליסליכע רעכט צו פערקויפען זייערע אויסאַרבייטונגען אין פוילען

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בעשליסט צו קויפען

שוין גנוצטע לאָקאָמאָבילן, מאָטאָרן, אויטאָמאָבילן אָדער פערשידענסטע אַנדערע אַרטיקלען פון דער טעכנישער בראַנזשע,—

בעראַט זיך צוערשט אומבעדינגט מיט **אונז**

אונזערע אינזשינערן, ערפאַרענע ספעציאַליסטען אויף אַלע געביטען, וועלן אייך געבען זייער פאַכמענישע מיינונג, נאָך גענויער אויספּראָבירונג און איבערנעמענדיג אויף זיך די פולע **גאַראַנטיע.**

מיר שטעלען גלייכצייטיג איין פערטרעטער אין אַלע פונקטען פון דער פוילישער רעפובליק. מיט אָפערטען קענען זיך ווענדען נור פערזאָנען מיט פעראורטיילאָזער פערגאַנגענהייט, וואָס בעזיצען אנטשפרעכענדע בעסטע רעפערענצען, אויסערסט טיכטיגע ענערגישע און רעפרעזענטאַטיווע. געוויסע טעכנישע קענטנישע זײַנען געווינשט.

מיר ליפערן דאָס בעסטע אויף מעגליכסט גוטע בעדינגונגען.

ווענדעט זיך שוין צו אונז, דען אָן ריזיקאָ וועט איהר האָבען בײַדייטענדע געלד געווינסען:

Inż. Urij Gliklich, Warszawa,
Elektoralna 11/12
skrz. poczt. 393. — Tel. 36-76.

לעזט און אַבאָנירט

לאָדזשער טאַגעבלאַט

מעכאַנישע שלאָסעריי און ווייסעריי

J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)

כ'נעם אָן פערשידענע שלאָסעריי-אַרבייט און אויטאָגענישע שווייסונגען אונטער גאַראַנטיע.

פּריוואַט-וואוינונג גדאַנסקאַ 20, וו. 17.

דרוקזאַכען

»»» אַלערליי «««

מערען שנעל, און פראָמפּט אין דער פיינסטער אויספיהרונג און מאָדערנסטער שריפט אויסגעפערטיגט. —

קלעפּסידרעס

ווערען אין פערלויף פון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפּט אין דער גאַנצער שטאָט.

בוכדרוקעריי

ע. און מ. האַמבורסקי

פּיעטריקאָווער 16, טעלעפאָן 47

7-kl. **Szkoła** dla żyd. inteligencji (Zakład Freblowski)

Kacenelson-Nachumow

ul. **Pomorska 20** (tel. 183-40). Zapisy w g. 4–7 pop.

7-קל. שולע פאַר קינדער פון יודישער אינטעליגענץ (און פרעבעלשולע)

קאַצענעלזאָן-נאַחומאָב

פּאָמאָרסקאַ 20 (איינשרייבונגען פון 4–7 נאָכמיטאָג) טעלעפ. 183-40

די שול-קאַנצעלאַריע נעמט אָן איינשרייבונגען פון קנאַבען און מעדכען וואָס זענען אין שולצוואַנג. אין פאָרבערייטונגס-קלאַס (A) ווערען אָנגענומען קינדער פון $5^1/_2$ יאָהר. אין פרעבעלשולע (שפּיל שולע) קינדער פון 3—7 יאָהר

די אונטעריכטס-שפּראַך אין שולע, ווי אויך אין פרעבעל-שולע איז פּויליש.

פיר קנאַבען א פערגרעסערטער קורס פון העברעאיש און אַלע למוד קודש אונטער דער הנהלה פון ר' י. ב. קאַצענעלסאָן.
פיר מעדכען א ספעציעלער קורס פון טענץ, ריטמיק, פּלאַסטיק לויטן פּראָגראַם פון טאַנץ-שולען פיר קינדער אונטער פאַכמ. לייטונג

פיר פיזיש שוואַכע קינדער, ווי אויך פיר אונבעמיטעלטע ווירד ערמעגט א

נאָכמיטאָג-שולע | בין 50% ביליגער | נאָכמיטאַג-פרעבעלשולע

לעזט!

אַכטונג! ——— אַכטונג!

קאָנקורענץ-פרייזען!

כדי צו ערמעגליכן די ברייטסטע קרייזען פון ג' פּובליקום צו בעקומען אַ ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאַהמע' זענען די פרייזען אין מיין פאָטאָגראַפישן אַנשטאַלט געוואָרן פערקלענערט ווי:

12	שטיק	(Express pictures")	זל. 2
6	"	פּאָסט-פּאָטאָגראַפיעס	2 "
6	"	פּאָסט- ברוין	6 "
6	"	" אויף זייד	8 "

אַכטונג צו אַ ½ טוץ זיידענע פּאָסט-פּאָטאָגראַפּיעס גיט מען צו **אַכטונג**

אַן אָריגינעלען פּאָרטרעט בחנם!!

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פּאָרטרעטען אין ראַהמען און אויך אַ פערקויף פון ראַהמען.

קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אַכטונג

„PARISIEN"

קונסט-אַנשטאַלט
פּראַנציסקאַנער 30.

7-קלאַסיגע שולע. און פרעבעלשולע | פון | די רענאָמירטע ערציהונגס-אַנשטאַלט

קאַצענעלזאָן-נאַחומאָב

נאַד לודקאַ 8 (צווישען נאָוואָמיעסקאַ און וואַסכאָדניאַ)
טעלעפאָן 177-01 (פון 11 ביז 2)

קינדער אין שול-צוואַנג עלטער ד. ה. פון 7 ביז 15 יאָהר ווערען אָנגענומען אין די קלאַסען A, B, C, I, II, III, IV.
אין פאָרבערייטונגס-קלאַס A° ווערען אָנגענומען ענטוויקעלטע קינדער פון $5^1/_2$–7 יאָהר. אין די פרעבעל-שולן קינדער פון 3-7 י.

חוץ דעם אַלגעמיינעם שול-פּראָגראַם, קענען די אָרטאָדאָקסישע קינדער געניסען פון נאָכמיטאָג-חדר, וואו ס'ווערט געלערנט גרינדליך אַלע למודי-קודש, דהיינו: חומש, רש"י נ"ך, גמרא ותוספות דורך מלמדים ספעציאַליסטען אונטער דער פערזענליכע השגחה און הנהלה פון בעוואוסטען למדן ר' יעקב בנימין קאַצענעלזאָן בעצ. די צאָהל שעה'ן, ווי אויך מלמדים פאַר למודי קודש זענען היי-יאָהר בעדייטענד פערגרעסערט
פאַר פיזיש-שוואַכע קינדער, ווי אויך פאַר אונבעמיטעלטע עגז. אַ

נאָכמיטאַג-שולע נאָכמיטאַג-חדר | ביליגער בין 50% | נאָכמיטאַג-פרעבעלשולע

בעזהש"ית

מודעה רבה לאוריתא

הנני מודיע בשער בת רבים שיצא לאור עולם הס'

„נפלאות הסבא קדישא"

מר"כק אדמו"ר הר"הק המפורסם בכל קצוי תבל רשכבה"ג מרן ר' ישכר בער זצ"ל מראדאשיץ,

בו יסופר נפלאות, וח"ת, ושיחותיו ומדרגותיו הנוראים מופת העצומים, אשר קדש בהם שם שמים ברבים, וכל קורות ימי חייו מטרם התגלותו עד יום הסתלקותו, אשר נפש הקורא יתענג בהן עונג רוחני, וי,תלהב לבו לעבודתו ית"ש, ע"כ כל מי שלא זכהב עדין משכו וקחו לכם ברכה לתוך בתיכם, וזכות הצ"הק המובאים בתוך הספר יעמד לנו שנזכה להרמת קרן ישראל במהר הולגאולה שלמה ובנין ציון וירושלים בב"א.

הצעיר ראובן חיים אלכסנדר
בהר"הח מו"ה יוסף יהודא ז"ל מראדאשיץ
לאָדז, קאַמיענאַ 17

הערה: גם התמונה של הר"הק הנ"ל יש להשיג אצלי.

בעמערקונג: אזוי ווי ס'האָט איינער אַרויסגעגעבען מעשה-ביכלעך פון אדמו"ר הק' ר' אליעזר דוד זצ"ל מראַדאשיק, און פון מאָרענט שטעהט אַ בילד, זאָל מען וויסען, אַז עס איז פאָלשטענדיג ליגענד, און עס איז אהן ערלויבניש פון הרבנים הצדיקים שליט"א מראַדאשיק. מען איז איהם מזהיר מהיום והלאה זאָל אַזעלכעס נישט פּאַסירען, בפקודת בני הרה"ק מראדאשיק זי"ע הנ"ל.

אַדרעס שלי: R. Czarnicha, Łódź, Kamienna 17
הספר וגם התמונה להשיג גם במסחר הספרים „ראטינבערג" לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 31

Reklamy świetlne w Parku kolejowym

Na mocy koncesji, wydanej przez MAGISTRAT ma ŁODZI urządzamy

reklamy świetlne na słupach miejskiego parkanu,

taczającego Ogród Kolejowy ze strony ulic: Narutowiczy Kilińskiego i Skwerowej.

Park Kolejowy znajduje się przy samym dworcu, między nema najruchliwszemi ulicami naszego miasta.

Reklamy świetlne, wykonane najestetyczniej, oświetalone będą **od zmroku w przeciągu całej nocy.**

Reklama świetlna jest tania i celowa.

Reklamy świetlne w Parku Kolejowym
6-go Sierpnia № 1. tel. 120-77 i 188-58.

געגען שוויים פון פיס

און אָדציסקיס, נוצט נור פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פרייז נור 30 גראָשען אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער, פרייז 75 גר. פאַר אַ פּלעשעל פון 100 גראַם. אויך פלין „ראַדיקאַל" וואַשט אָפּ שמוץ און פלעקען פון אַלע קאָלירטע שיך. פרייז 50 גראָשען אַ פּלעשעל. צו בעקומען בײַם צייטונגס-פערקויפער ווינער, פּיעטריקאָווער 10

צו וואָס זאָלט איהר ליידען

פון שוויס פון די פיס פון וועלכען די הויט קריכט אָפּ און עס מאַכט זיך ראַנעס און פון שלעכטען ריח, וואָס קיין מענש קען נישט שטעהן נעבען אייך, און פון אָדציסקעס, אַז אין 2 טעג קענט איהר דאָס בעזייטיגען נויצענדיג דעם פּראָשעק און פּלאַסטער ראַדיקאַל מיט מיינעם סטעמפּעל. פרייז 30 גראָשען. צו בעקומען נור ביי דעם צייטונגס-פערקויפער אַלטע שטאָט 1, וועלניאַרז און אויך בײַם צייטונגס-פערקויפער צגיעלניאַנס 37 נעבען אייערגעוועלב. א-יך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען גאַראַנטירט זעהר גוט. געדענקט דעם אַדרעס.

אַנאָנסען אין „לאָדזער טאַגעבלאַט" האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

בליץ-אַפּלייטער, שפּיצן, מעשענע ליגעס צו פערפעסטיגען צו דער ערד, ליפערט און אינסטאַלירט „WATT", נאַרוטאָוויטש 16 טעל. 190-38.

8-טונג!

דאָס

לאָדזער טאַגעבלאַט

בעקומט מען טעגליך 6 אַ זייגער פריה אין אַלע פּאַה ז-קיאָסקען

„רוך" („Ruch")

אַרגוס, 36 ... פּיאָטרקאָווסקאַ 36

בוכהאַלטעריע אײַנפאַכע און דאָפּעלטע (איטאַליענישע און אַמעריקאַנישע)
ווי אויך מאַשין-שרייבען און רעכענען לערן איך אויס גרינדליך פאַר 80 זל. בלויז מאַשין-שרייבען 10 זל. צגיעלניאַנאַ 55 — רעכטס אָפיצינע 1 אַרײַנגאַנג וו. 15
מיר ערטיילען אויך קאָרעספּאָנדענץ, האַנדעלס-אַריטמעטיק און כטענאָגראַפיע

פעהיגע אַגענטען

קענען גוט פערדינען. זאָפאָרט זיך צו ווענדען אַלעי 1-טער מאַי 19, וו. 8, יעדען טאָג פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7. 2924

ס'ווערט געזוכט

א יונגערמאַן אין אַ קאָלאָניאַל-געוועלב-אַ אין עלטער ביז 20 יאָהר צו פערשידענע אַרבייט. צו ערפאַהרן ביי ה' ראָזענבלום אין אָנדזשעיעוו.

ס'ווערט געזוכט

צו קויפען אַ האַנד-וועגעלע מיט צווי רעדער אפּצופיהרען סחורה. צו מעלדען זיך קאָנסטאַנטינער 14 ביי מאַשער, קויהלן-סקלאַד, טעל. 111-68.

צו פערדינגען

איינצעלנע שטובן מיט קוכען

צו ערפאַהרען פייפער-גאַס 26 ביי אַלעקסאַנדראָווסקאַ פון 3–5 נאָכמ. ביים פאַרוואַלטער.

Zagubiono

kwit inkasowy na zł. 72, pł. 20/6 na nazwisko MAX wystawiono na Bank Staromiejski. Powyższy kwit unieważnia się. 8762

הולך בתום ילך בטח, ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו רקיעי, קני כל חורש תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:

קענען נישט איבערגעבען דאָס רעיעלקייט פון דער אַלט-בעוואוסטער רעכטסקאָנסולענטען-ביוראָ פון ה'

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע אַפּעלאַציעס, אָדוואָלאַניעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאָנד ראָזיעמטשי. ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס, אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען נאָרנים. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאַוואַדזקאַ 19 פר. 1 שט.

וויכטיג פאַר דאַמען!

מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבערארבייטע איך אויך געניגליך ניי. געדענקט די אַדרעס:

פאַר נאָר 2.50 זל.

23 זאַוואַדזקאַ 23

בעמערק.: ניי היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער ביליגער 50 פּראָצ. אויספערטיגונג ווי איבעראַל.

„TOLA"

אַבאָנעמענט-פּרייז: ...
אַנאָנסען-פּרייז: ...

Redaktor-wydawca B. Hamburski

Drukarnia: S. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 16.